

PA DEJAS CEĻU

59

1981. g. augustā

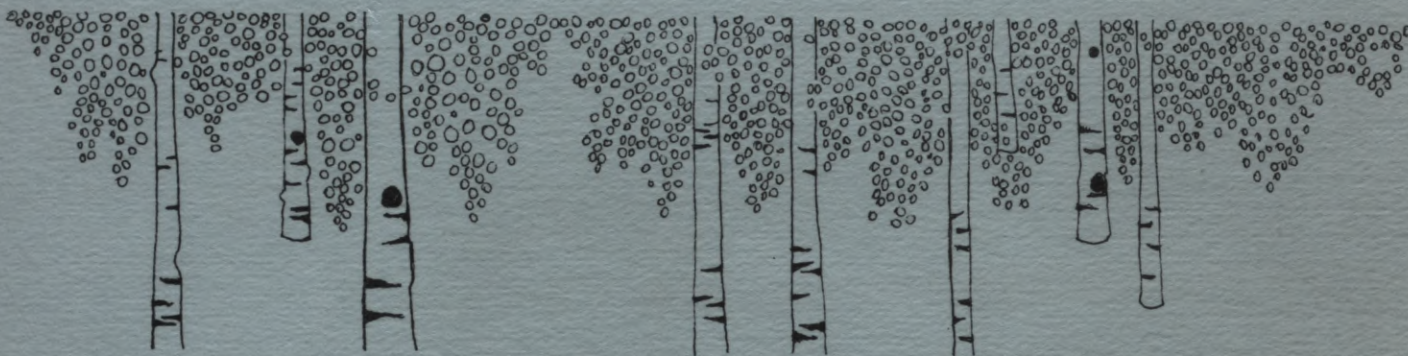
59. numurs. Kā tie gadi ir aizskrējuši! Ar 60. numuru PDC svin 10 gadu darbības jubileju. Jurim jālej vannā šampānietis. Atceries, Juri?

Atskatoties uz pirmo numuru, kuru Juris, Jānis un es izdevām, ir jauki vērot, kā mēs esam ar žurnālu auguši, kā žurnāls ir audzis, kā deļotāju un lasītāju skaits un sasniegumi ir auguši.

Ar stingru vīru pie stūres kuģis nav noklīdis un pazudis ne vētrā, ne miglā. Tas ir nonācis pie pirmā pietures punkta "10". Katram, kas ar kuģi "PDC" ir braucis kā jūrnieks vai pasažieris būs savi stāsti, piedzīvojumi un varoņteikas. Uzbūvēt kuģi ir grūti, bet to nogremdēt ir pavisam viegli. Tādēļ šis aicinājums "PDC" jūrniekiem un pasažieriem: negulēsim uz lauriem, bet gan centīsimies pēc vēl labākiem sasniegumiem.

FLOTES ZIŅAS: KUĢIS "PDC" IZBRAUC RĪTU PLKST. 06.00. PIETURES PUNKTI – "15" UN "20".

Andris Kariks

Redaktors	Juris Ruņģis
Techniskais redaktors	Jānis Dūselis
Saimnieciskās daļas vadītāja	Anna Majoriņš
LJAA pārstāvis	Andris Kariks
Pārstāve Melburnā	Ināra Zemītis
Pārstāve Adelaidē	Maruta Šmits
Redakcijas locekļi	Kārlis Paegle, Lauma Pitrāne, Pēteris Pincers, Māra Rozīte, Valda Sikсна, Brigita Strode, Andrejs Upenieks, Sane Upeniece.
Vākus darinājusi	Silvija Šmita

Viena gada abonements (6 numuri) maksā
\$A8.00 Austrālijā, un ārzemēs pa lēno pastu.

*
Sludinājumi maksā
1 lapaspuse – \$A40.00
½ lapaspuse – \$A20.00
¼ lapaspuse – \$A10.00.

*
Iepriekšējie numuri dabūjami pret pasta izmaksu.

*
Naudas pārvedumi un čeki izrakstāmi
Austrālijas dolāros uz ALTDK vārdu.

Redakcijai piesūtītie izdevumi: Brīvība 5 (318) un 6 (319)

Ar vārdu, segvārdu vai iniciāliem parakstīti raksti ne vienmēr atbilst redakcijas viedoklim.

PA DEJAS CEĻU 59
1981. g. augustā
izdod
Austrālijas latviešu tautas deju kopas

PA DEJAS CEĻU 59
August, 1981
published by
Australian Latvian Folk Dancing Groups

Adrese – 21 Margaret Street, ROSEVILLE, NSW 2069, Australia.

MATERIĀLI PDC 60 IESNIEDZAMI LĪDZ 1981. GADA 15. SEPTEMBRIM.

Printed by PRINTMAIL – 75 Archer Street, CHATSWOOD, NSW 2060; 412-1878.

31. KULTŪRAS DIENU TAUTAS DEJU UZVEDUMS

Laima Lodiņa

Pašlaik ir pieteikušies apmēram 120 dejotāju:

- Sprigulītis — 4 - 6 pāri
- Rota — 12 pāri + 6 meitenes
- Jautrais pāris — 4 pāri
- Daugaviēši/Sakta — daži individuāli dejotāji
- Pērkonītis — 5 puīši (varbūt 6) + 1 meitene (varbūt 2)
- Ritenītis — 8 pāri
- Senatne — 8 pāri
- Pastalnieki — 4 pāri + 4 meitenes
- Sprīdītis — 2 puīši + 4 meitenes
- Auseklītis — 4 pāri + 3 meitenes.

Uzvedums sadalīts četrās daļās:

1. daļa — notiek zvejniekiem pie jūras. Saulīte rotājās viļņos, puīši auž un lāpa tīklus, cērt laivas, tecina darvu. Meitas māsiņas un vecāki kaunina puīšus, ka nevar sadūšoties apprecēties:
Puiši, puiši, rudens nāca —
Nu ir laiks sievas ņemt!
2. daļa — aina pārnovadā, meitu mātes sētiņā. Vasaras darbi nodarīti, bālēliņi ar māsiņām vakarē, dzied un dejo. Meitas runājās par dzīvi tautās. Vecāki brīdina meitas:
Vilciņš glūn silmalā,
Tautas lauku galina.
- Senatne, Ritenītis, Jautrais pāris un Auseklītis dejas 1. un 2. daļā — solo dejas dejas Rota, Pastalnieki un Sprigulītis.
3. daļa — Nākošā rītā — maltuvē. Meitas rīta agrumā dodas uz maltuvi malt miltus, izplāpāties un padejot. Ierodās puīši-tautieši un aicina meitas "... nāc, meitiņa, lai-
viņā". Savstarpēja apdziedāšanās, kam seko meitu nolaupīšana.
4. daļa — Puīši-tautieši ar nozagtām līgavām pārnāk pašu
ciemā. Arī panāksnieki laimīgi atraduši zvejniek-
ciemu un abas dzimtas nu ir kopa. Izskanā latviešu
kāzu dejas Dvieļu dancis un Tautas kadrilļa.

Rota, Pērkonītis, Sprigulītis un Pastalnieki dejas 3. un 4. daļā — solo dejas dejas Ritenītis, Jautrais pāris un Auseklītis.

JAUNATNES KURSI BRISBANĒ!

Pēteris Kļaviņš

Jaunatnes kursi 1982. gadā notiks Brisbanē, tieši pēc Kultūras dienām.

Protams, dienvidaustrumu Kvīnslānde ir ļoti populāra brīvdienuošanas vieta, it īpaši vasarā, un sakarā ar to kursu vietas atrašana ir bijusi ļoti grūta. Visas zināmas nometnes vietas apmēram divu stundu auto brauciena attālumā no Brisbanes tika apsvērtas jau šī gada sākumā, un jau tanī laikā bija zināms, ka tieši pie jūrmalas vietu neatradīs.

Tomēr, viss nav vēl zudis! Atradās nometnes vieta turpat 20 kilometrus no Brisbanes centra, bet tomēr prom no apbūvētām priekšpilsētām. Mierīga upīte tek garām gar divām īpašuma malām, un peldēšanās nodrošināta. Liels sporta laukums arī vienā īpašuma pusē. Dzīvošana barakās, un kopēja ēdamistaba.

Kursu laiks būs no 2. līdz 10. janvārim, tas ir, kursi sāksies vienā nedēļas nogalē, un pāries uz otru. Janvāris Brisbanē ir mitrs, bet arī saulains. Naktis karstas. Kursantiem jā sagatavojas patīkamai dzīvei līdz atkal jāatgriežas dienvidos.

Kursu programmas mets seko Pertas sekmīgo kursu paraugam — apmierinātība garantēta! Jūs taču atceraties kā Pertā gāja! Pie pārsteigumiem jāpieskaita vismaz viens viesis lektors no ārzemēm.

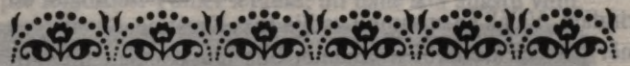
Kursus vada Pēteris Kļaviņš.

Sakarā ar to, ka vēl pastāv cerības kursus pārlikt drusku tuvāk jūrmalai (iespēja pastāv — citi var pēkšņi atteikt savas uz gadiem garantētās vietas jūrmalas nometnēs), un daži kursu projekti vēl plānošanas stādijā, nav iespējams vēl dot galīgu kursu piedalīšanās maksu. Projektēšanai, tomēr, jā rēķinās ar \$100 par 8 dienaktīm.

Plānojiat jau tagad apmeklēt kursus!

Nākošos mēnešos izziņos sīkāk!

Brauciet uz Brisbani!

31. KULTŪRAS DIENU PROGRAMMA

- 26. decembrī — Atklāšanas koncerts, Mayne Hall, Kvīnslāndes universitātē
- 26. decembrī — Iepazīšanās vakars, Colossos Hall, West End
- 27. decembrī — Teātra izrāde, Twelfth Night Theatre, Bowen Hills
- 28. decembrī — Jaunatnes koncerts, Twelfth Night Theatre, Bowen Hills
- 29. decembrī — Kopkoru koncerts, Mayne Hall, Kvīnslāndes universitātē
- 30. decembrī — Tautas deju uzvedums, City Hall
- 31. decembrī — Noslēguma balle, Refectory, Kvīnslāndes universitātē

Senatne ir izīrējusi Colossos Hall, West End, no 26. līdz 30. decembrim, lai cilvēkiem būtu kur brīvo laiku pavadīt klausoties mūziku un dancojot, un varēs arī dabūt paēst un padzert.

Ēriks Zvirbulis

Šogad mēs atzīmejam tautas deju kopas Rota 15 gadu pastāvēšanas jubileju. Šādi gadījumi dod to reto izdevību apstāties darbības gaitā un atskatīties uz pagātņi, šajā gadījumā uz 15 gadiem, un konstatēt un novērtēt maiņas, kuras esam pieredzējuši, un sevī apsvērt, vai esam priecīgi vai vilušies par notikušo.

Es negribu ne slavēt nedz arī kritizēt Rotu un tās darbību šajos gados, jo kā visās lietās, ir bijuši gaiši un tumši brīži. Vērtīgi ir tomēr dot īsu pārskatu par pagājušiem 15 gadiem, pieminot notikumus un maiņas, kuras ir veidojušas un iespaidojušas Rotas dzīvi.

Rota, jeb pareizāk sakot, Sidnejas latviešu biedrības Vidusskolas tautas deju kopa, tika dibināta 1966. g. 15. oktobrī. Dibinātāja un pirmā vadītāja bija Mirdza Krastiņa. Pirmā deju skolotāja bija Īvija Nīderbergere un pirmā pavādītāja bija Ingrīda Krastiņa. Pirmais kopas vecākais bija Jānis Dūšelis.

Kopa iesākās ar 30 jauniešiem un tika dibināta, lai pulcinātu Sidnejā un tās apkārtnē dzīvojošos latviešu jauniešus vidusskolas vecumā. Kopas mērķis bija jauniešiem ne tikai mācīt tautas dejas, bet tos arī iesaistīt citos latviešu kulturālos pasākumos.

Savā otrajā gadskārtējā sarīkojumā, 1968. g. 31. augustā, jaunieši paši izvēlējās sev vārdu — Rota. Tas bija īsi pirms 18. Kultūras dienām Sidnejā. Tā kā zeltkalim E. Polikēvičam veikals saucās Rota, jaunieši lūdza viņa atļauju lietot vārdu un aicināja viņu par krusttēvu. Krustmātes godā tika Vidusskolas vadītāja A. Eichmane. Tā kā Zvirbulu ģimenē nesen bija ieradusies atvasīte, tad viņu nosauca par Rotas krustmeitu un 1 gada vecumā kopa tai dāvāja pirmo tautas tērpu. (Šodien Amanda ir pilntiesīga Rotas dalībniece — ar daudz lielāku tautas tērpu!)

Sākuma gados Rotas dejotāji, atskaitot tautas dejas, spēlēja arī teātri un izveidoja kokļu ansambli. No 1967. līdz 1972. gadam jaunieši uzveda vai piedalījās 5 lugās — Robinsons, Jaunais varonis, Raidstacija, Vienas nakts sapnis: Rīgas ragana, Kosma konfirmācija. Režijas vadīja Kārlis Gulbergs, Jānis Ķauķis un Māra Eichmane. Anita Apine izveidoja kokļu ansambli Zile no jauno rindām. Vēlāk šo ansambli vadīja Inta Krastiņa.

Tomēr galvenā nodarbība vienmēr bija tautas dejas, un varu droši teikt, ka šajos gados mūsu repertuārā dejotas gandrīz visas mūsu etnografiskās dejas un arī ļoti liels skaits jaunrades deju. Kopš 1966. gada līdz pat šodienai Rota ir piedalījusies un uzstājusies daudzos latviešu un austrāliešu sarīkojumos. Skatoties vēsturē, Rota ir ļoti kuplā skaitā piedalījusies visās Kultūras dienās kopš 1966. gada. Tāpat Rota ir dejojusi visās Jaunatnes dienās kopš 8. Jaunatnes dienām, 1969. gadā Sidnejā. Neskaitot Kultūras un Jaunatnes dienas, Rota ir uzstājusies sarīkojumos, kuri atbalsta citas organizācijas — Apspiesto tautu atceres vakaros, Jāņu balles, citu deju kopu uzvedumos, austrāliešu un latviešu skolu sarīkojumos un citos. Ar lielāko prieku braucam arī dejojot sarīkojumos Volongongā, Kanberā un Nūkastlē, kad esam turp lūgti. Caurmērā Rota uzstājas 8 lielos sarīkojumos gadā.

Skatoties uz statistiku, pēdējos 15 gados Rotā ir sastāvējuši 274 jaunieši. Dejojātāju skaits ir mainījies no gada uz gadu un visvairāk bija 1975. gadā — 78 (65 vecākajā un 13 jaunākajā grupā). Šogad esam 32.

Šajos gados, atskaitot pirmos jau minētos, Rotai ir bijuši sekojošie skolotāji: Ruta Ošiņa, Roberts Krims, Maruta Kalniņa un Ileana un Ēriks Zvirbulis. Pavadītāji ir bijuši Jānis Ķauķis, Irēne Pakalne, Jānis Dūšelis, Ingrīda Neubrandte un Terēze Dzītare. Es pateicos visiem par to laiku un darbu, ko viņi ziedoja Rotas labā.

Tagad paskatīsimies kādas maiņas ir notikušas šajos 15 gados. Visievērojamākā ir tā, ka skaitliski kopa ir mazāka, ka tā bija 5 gadus atpakaļ. Tagad ir tikai viena kopa — esam apvienojuši vecāko un jaunāko Rotu, jo vispirms zēnu un tad skaitļu trūkuma dēļ, bija abas grupas jāapvieno. Šo nepieciešamību es nožēloju, jo ar to mēs zaudējam dažus dejotājus, kuri nevar apmeklēt mēģinājumus piektdienas vakaros, bet būtu nākuši sestdienas pēc skolas, kā jaunākie senāk to darīja. Otrs apstāklis, ar kuru ir jāsamierinās ir, ka šodien dejotājos mums ir lielāka gadu starpība. Šai situācijai ir pozitīva puse — jauniešiem iespēja mācīties no vecākajiem, bet negatīvā puse — vecākie bieži uzskata jaunos par pārāk jauniem!

Tagad ir arī laiks atcerēties tos ļaudis un tās organizācijas, kuras ir Rotu atbalstījušas šajos 15 gados un bez kuru morālā un finansiālā atbalsta mēs nebūtu varējuši pastāvēt. Sidnejas latviešu biedrība — mēs esam bijuši viņas paspārnē 15 gadus un Biedrības atbalsts ir bijis bez reklāmas, bet ļoti reāls. Mūsu tautas tērpi, kokles un skaņu lentas ir iegādātas ar Biedrības palīdzību. Par to mēs sakam lielu paldies.

Rotas dejotāju vecāki un draugi ir nākošie, kuriem esam lielu pateicību parāda. Gatavodamies jubilejai sāku skaitīt vārdus no veciem datiem, diemžēl tas saraksts savā garumā sāka līdzināties dejotāju kopskaitam, un iznāca pārāk garš, lai katru labvēli atsevišķi pieminētu. Rotas vecāki un draugi ir Rotas galvenais balsts. Šis balsts ir lielāko daļu kluss un neredzams, atskaitot, kad rodas vajadzība — balles rīkošana, maižiņu smērēšana, tautas tērpu šūšana, rotas lietu darināšana, loterijas dāvanu ziedošana un vēl citas tamlīdzīgas lietas. Es visiem sirsnīgi pateicos, un zinu, ka nākotnē, tāpat kā līdz šim, Rota varēs vienmēr uz jums palauties.

Vēlos arī pateikties ALTDK, īpaši Jautram pārim un Sprigulītim, kā arī visām latviešu organizācijām ar kurām mēs esam sastrādājušies. Tā ir jūsu draudzība un palīdzība, kas mums, kā jaunai kopai, ir devusi iespēju augt un darboties un daudz mācīties.

Rotā jaunieši iestājas pusaudžu gados. Mūsu rindas atstādami viņi pievienojas pieaugušajiem, un man ir liels prieks vēlāk redzēt daudzus dejojot Jautrā pāri, spēlējot teātri un mācot mūsu skolās. Rotas seja, tāpat kā latviešu sabiedrības seja, ir mainījusies, bet kamēr Sidnejā pastāvēs latviešu sabiedrība, esmu pārliecināts, ka pastāvēs arī Rota.

Tagad atļaušos dažas personīgas piezīmes. Abi ar Ileanu esam darbojušies Rotā kopš 1967. gada marta. Tas ir ilgs laiks, un esam redzējuši ne tikai daudzus jauniešus Rotas rindās, bet arī to starpību jauniešos — kādi tie bija 15 gadus atpakaļ un kādi tie ir šodien. Mēs esam lepnī un priecīgi par daudzajiem jauniešiem, kurus esam pazinuši. Šajos gados ir bijušas maiņas. Senāk varbūt

caurmērā bija lielāka interese par kultūru, tradīcijām un valodu. Senāk arī bija laikam vieglāk būt latviešu jauniešiem jo visas mūsu organizācijas bija spēcīgākas un jaunieši redzēja spilgtākus piemērus. Bet es tomēr domāju, kā tāpat kā daudzi vecākie, bijušie dejotāji atbalsta un piedalās latviešu sabiedrība, tā to darīs vēlāk daudzi no šīs dienas pusaudžu skaita, katrs savā veidā un sava laikmeta ietekmēs.

Ar lielu prieku es šajā atceres jubilejā redzēju 10 no pirmajiem Rotas dalībniekiem, no 1966. gada. Tā ir trešā daļa no senās fotografijas, un ir patiesi vērts pieminēt un priecāties, ka Jānis Dūšelis, Jānis Čečiņš, Miķelis Strīķis, Jānis Gulbis, Miķelis Bračs, Māris Siliņš, Inga Cielēna, Māra Eichmane, Ilze Krūmiņa un Linda Ozere vēlējās atcerēties un ierasties. Es redzēju vēl

ROTAI – 15

Lūriķis

1981. g. 18. jūlijā Sidnejas latviešu tautas deju kopa Rota atzīmēja savu 15 gadu darbības atceri ar balli Sidnejas Latviešu namā.

Balli punktīgi (ar ½ stundas nokavēšanos) atklāja kopas vadītājs Ēriks Zvirbulis, pastāstot par Rotas darbību savos 15 pastāvēšanas gados. Viņš pateicās organizācijām un individiem, kas Rotu atbalstījuši pēdējos 15 gados un cerēja uz turpinātu atbalstu arī nākotnē. Tad pasniedza ziedus Rotas dibinātājam Mirdzai Krastiņai, Rotas pirmajai pavadītājai Ingridai Krastiņai un Rotas pirmajam vecākam Jānim Dūšelim. Rotas dejotāji revanšējās, pasniedzot dāvanas Ērikam un Ileanai Zvirbuliem un Terēzei Dzītarei, Rotas ilggadīgai pianistei.

Tad sekoja apsveikumi. Parasti šādās jubilejas ballēs runātāju saraksts ir itin garš, tādēļ šoreiz bija patīkams pārsteigums, ka runātāju bija tikai trīs – ALTDK un Spriguliša vadītāja Skaidrite Darius, Jautrā pāra vadītājs Juris Ruņģis un Sidnejas latviešu biedrības valdes priekšsēdis Vidvuds Košķins. Juris Ruņģis arī nodeva Rotai Spriguliša ceļojošo šķīvi. Rakstiskus apsveikumus

daudzus citus no vēlākiem gadiem un sirsnīgi priecājos par katru pazīstamo seju no pagātnes.

Es vēlos pateikties Rotas dalībniekiem par to, ka viņi ir strādājuši kopas labā, un arī par to, ko mēs abi ar Ileanu esam guvuši ar viņiem sadarbojoties. Mēs esam daudz no viņiem mācījušies un ir neapšaubams, ka viņi ir iespaidojuši mūsu uzskatus. Tā sauktā "paudzū plaisa", kura ir vienmēr bijusi starp paudzēm, varbūt ir šaurāka mūsu gadījumā un par to mēs esam pateicīgi.

Domājot un rakstot par Rotu, man ir jāpiemin viena speciāla persona – Terēze Dzītare, kura kopš 1969. gada ir Rotai devusi mūziku. Viņas vērtību ir grūti izteikt vārdos – viņa nevien "spēlē no grāmatas", bet pārstrādā un komponē jaunu mūziku speciālām dejām un vienmēr atbalsta Rotu visādos veidos. Liels paldies mūsu nenogurdināmai mazai muzikantei ar lielo dušu!

bija sūtījuši Senatne, Sprīdīši, Daugavieši/Sakta, Pērkonītis un Zemiši Melburnā.

Pēc runām un apsveikumiem Ileanai Zvirbulei pasniedza ziedus, jo viņai tanī dienā bija dzimšanas diena. Visi klātesošie vienotās apsveikumā – dziedot Daudz baltu dieniņu.

Tad Rotas dejotāji rādīja savu dejas prasmī, dejojot 6 dejas. Viss ritēja raiti un gludi, izņemot deju Ozofīti zemzarīti, kur augstu paceltie ozola zari ieķērās zāles dekorācijās un radīja mazu saspīlējumu. Tomēr tas dejotājus "neizsita no sliedēm".

Pēc tautas deju priekšnesuma sākās balles "neoficiālā daļa" – ballēšanās, kas turpinājās līdz pusnaktij Latviešu nama zālē, un pat vēlāk privātās mājās. Orķestris spēlēja labi, bet, kā jau šinīs dienās parasts, daudz par skaļi. Orķestris esot balles rīkotājiem sagādājis daudz galvas sāpju. Mēnešus iepriekš sarunātais orķestris 24 stundas pirms balles paziņojis, ka nebūšot. Tad pēc paniskas zvanīšanas atrada otru – bet nebija drošs, vai tas vispār ieradīsies. Tomēr ieradās, un balle sita augstu vilni.

KRĀSU UN SKAŅU BURVĪBA

TAUTAS DEJU SARĪKOJUMI 7. DZIESMU SVĒTKOS KANADĀ

(Pārņemts no LAIKA 1981. g. 18. jūlija nra.)

Tautas dejas latviešu dziesmu svētku sarīkojumu virknē ievijās 1961. gadā, trešajos dziesmu svētkos. No iedrošīgā pirmsākuma prof. Arnolda Bāliņa vadībā Toronto universitātes sporta zālē ar 300 dejotājiem tas izauga par tūkstoti pārsniedzot spēku 1976. gadā, lai nule aizvadītajos svētkos atkristu uz 798 dejotājiem.

Skaitlisko samazināšanos gan nevarēja manīt ne lieluzvedumā, ne arī jaundeju skatē, un pati deju kvalitāte un priekšnesums šķita labāks un viengabalaināks salīdzinājumā ar citos gados redzēto.

Izskaitļojot visu trīs dziesmu svētku norisē ierindotos tautas deju sarīkojumus, tomēr uzmācās biedīga doma par nacionālās kultūras saglabāšanas izredzēm nākotnē.

Jaundeju skatē 1976. gadā 16 deju kopas sniedza 19 jaundejas. Nule aizvadītajos — 11 vienības nodejoja 22 dejas, no kurām 8 bija vecāki darbi, bet tikai 9 jauni, šiem svētkiem gata-voti.

Viskrasākā maiņa tomēr iezīmējās tautas deju sacensībās: lielo, astoņpāru grupu sacensībā, sacentās vairs tikai četras kopas un četrpāru grupā kritums bija no 11 uz piecām vienībām. Ja arī dalībnieku kopu skaits sarīkojumos bija palicis nemainīgs ar 39 vienībām, tāpat kā 1976. gadā, tad dejotāju skaita sarukums par 272 vai 25 procentiem ir biedinātāja zīme nākotnei.

Kaut arī skaitļi bija mazinājušies, tad tomēr, ar kritisku skatu raugoties, sarīkojumu kvalitāte bija saglabāta un varbūt pat cēlusies.

Tas bija noteikti vērojams jau pirmajā tautas deju sarīkojumā — jaundeju skatē piektdienas pēcpusdienā. To ievadīja Toronto Diždancis ar Z. Mieziša choreografēto vecdeju Toronaks, kam raitā gaitā sekoja 8 vecas un 13 jaunākas choreografijas.

Sevišķu uzmanību pievērsa Čikagas Dzelmiešu "Lecieniņš" Toronto Vecā Diždanča "Dzīru deja", Montrealas Ačkupa "Mātes un līgavas deja", Bostonas kopas "Dāmu un kungu deja", kā arī pirmrādītā Milvoku Metieniņa "Zelta slotiņa".

Iepretīm tam, daži svešāki elementi pavidēja Vankuveras Varavīksnes "Ciema meitas dancot nāca" un arī Toronto Diždanča "Piecdanci". Piebilst varētu arī par dažu izpildījumu milzīgajiem soļiem, saliektajām mugurām, nokārtajām galvām un polkas siksoliem.

Bet kritizēt jau var visu, un kļūdas atrast vēl vairāk. Paši deju rādītāji par to daudz neraizējās: noslidošās diegu zeķes, irstošie vainadzīņi, atsprāgušās vara jostas un citas sīkkļūmes nekavēja jauno audzi dejojot brīvi un dabīgi — paša dejas prieka dēļ. Dabīgais priekšnesums atspoguļoja kādas savai zemei atšķirtas tautas daļas gara bagātību un dzīves prieku, kā arī sava laika un savas apkārtnes ietekmētu jaunradi.

Trīs gadu desmitos savu noteiktu rokrakstu jaundejās ir izveidojuši vecākie un izcilākie jauno (vai uzveduma) deju autori. Voldemārs Dzelve un Zigrīda Gaujeniece ir dziļi iesakņojušies tautas deju elementu vienkāršībā un simmetrijā. Abu choreografijas ir vistuvāk latviešu tautas pamatdejām, un gandrīz ikvienu no tām varētu pretendēt uz iekļaušanos to pamata inventārā.

Lidija Āboliņa savā jaunrades darbā ir jau jūtami izsmalcinātāka, gan kustību ievirzēs, gan arī formāciju izkārtojumos, priekšnesuma pastiprinājumam ietekmīgi izmantojot arī tautas tērpu krāšņumu un kontrastus.

Zigurds Mieziņis savās uzveduma dejās atspoguļo jaunus meklējumus gan formā, gan arī saturā. Tie ir strauji un žilbinoši, un efektu pastiprināšanai viņš dažkārt pat riskē ar svešatnēju elementu iesaistīšanu. Viņa uzveduma dejas saista skatītājus ar straujo tempu.

Edvīns Kalviņš, laikam pats ražīgākais, rādīja teicamu brieduma gatavību ar raitu plūsmu, labi izdomātām un saistīgām formāciju maiņām, un ietekmīgu telpas izmantošanu, ko sevišķi atspoguļoja Daugaviņas dejotais "Virpulis".

Iepriekš minētajiem pieslējās vēl kāds pusducis jaunākās paaudzes autoru, kas arī savās jaunradēs rāda savu īpatnējo pieeju un tulkojumu latviešu dejai.

Šāda mijiedarbe un sasaistība bija radusies šī E. Kalviņa vadītā skatē, ko iejūtīgi un piemēroti izvērdēja Aija Mazsile-Lagzdiņa un kas apmierināja gan ikvienu latviskās dvēseles, gan arī skatu krāšņumu meklētāju.

Lai skates un uzvedumi izdotos un lai latviešu tautas dejai būtu kopsaucējs visās trimdas zemēs un varbūt pat okupētajā Latvijā, ir nepieciešama deju elementu, kustību un formāciju secību pareiza zināšana un izpildīšana. Šim nolūkam sasaistībā ar dziesmu svētkiem tiek rīkotas arī tautas deju sacensības.

Kā jau iepriekš minēts, dalībnieku skaits šoreiz bija uz pusi samazinājies, radot nopietnus jautājumus par dejas svētku nākotnes attīstības izredzēm, kā arī sacensībām pašām.

Četrpāru sacensību grupā nepatīkamu pārdzīvojumu piedzīvoja Montrealas Ačkups, viena no labākajām deju vienībām: tā vienkārši nebija iemācījusies vienu sacensībās izlozēto deju — Mažo danci, kas arī bija uzņemts lieluzveduma norisē. Tā sekās montrealieši palika pēdējā vietā, kaut arī pārējās divi dejās saņiedza augstāko punktu skaitu.

Šādā norisē uzvaru ar 208 iegūtiem punktiem izdejoja Uģa Ziemeļa vadītā Vankuveras Varavīksne, atstājot aiz sevis pagājušā gada otrās vietas ieguvēju — Baibas Šmitas-Kalējas vadīto Hamiltonas Vainadzīņu un Milvoku Metieniņu. Par negaidīto uzvaru Uģis Ziemeļis bija pārsteigts. "Latviešu tautas deja ir tik vienkārša, tik saistoša, ka ir tikai jāgrib nākt kopā, dejojot un to izkopt. Esam samērā jauna vienība. Mums patīk dejojot."

Astoņpāru grupā Čikagas Dzelmieši pirmajās divi dejās rādījās nopietni sāncensī abām Toronto vienībām, bet trešajā dejā gadījās mīsekļi, un tā par uzvarētāja godu cīnījās Diždancis un Daugaviņa.

Ja iepriekšējos dziesmu svētkos Daugaviņa pirmo vietu zaudēja tērpu vērtēšanas norisē, tad šogad viņi to atguva ar visus pārsteidzošo "Tautas kadriļlas" perfekto izpildījumu, pārsniedzama Diždanča izcilo sniegumu šajā dejā par divi punktiem, kas iezīmēja tikai viena punkta pārsvaru kopvērtējumā. Ar atzinību jāpiemin Lielā Diždančā piedalīšanās lielajā grupā un varonīgā pastāvēšana.

Sacensību norisi raiti vadīja Gaida Bāliņa, piepalīdzot labi sagatavotam tehnisko darbinieku pulkam. To ar interesi vēroja ne tikai paši sacensību dalībnieki, bet arī citi dejotāji un pāris simti skatītāji.

Tautas deju lieluzvedums šoreiz secībā bija izmainīts ar koru kopkoncertu, tādējādi kļūstot par visu lielsarīkojumu noslēdzošu.

Ja iepriekšējos četros dziesmu svētkos dominēja visu grupu kopdarbība un konfigurāciju maiņas, tad šoreiz lieluzveduma vadītājs un koplicējs Zigurds Miežītis bija izvēlējis skatītāju uzmanību pievērst pašai dejai – tās skaistumam, tās īpatnībai nepieblīvētā grupējumā.

Ja vecākās un tehniski gatavākās deju vienības bija izvēlētas grūtākām un komplicētākām dejām, tad pārsteidzoši kuplajam mazo dejotāju pulkam bija atstāta tās pašas istenākās tautas dejas plānā nešana un izdejošana – pāru dejas – Mugurdancis, Sīkais dancis, Jandāliņš, sasaisītumā ar polku. Pārējie dejojumi visā lielumā blakus dejas skaistumam rādīja arī tehnisko gatavību un precīzo izpildījumu, bet jaunākie dejotāji atspoguļoja tautas deju savā vienkāršībā:

"Lielais brālis māsu veda

Plāniņā dancināt."

Un šādu pāru kopojums bija krietni liels.

Ja sausie skaitļi paši par sevi biedē, tad lieluzvedumā skatītais acu kaktiņos lika ieviesties negribētam miklumam – uzveduma sākumā dejotāju vienībām laukumā iesoļojot, tika minēti vadītāji un vienību skaitliskais spēks. Ak, kas par skaitļiem. Toronto sestdienas skolai 60, visi apvienotie Diždanči – 134, Daugaviņa – 37, Madisonsa – 42, Indianapole – 41, Ņujorkas gaidas un skauti – 35, tad čikagieši un citi.

Tas liecināja, ka lielajās latviešu apmetņu vietās dzīvas ir saknes, zari un arī jaunās atvases. Tajā brīdī negribējās domāt par tām vietām, kur deju kopu soļi iziruši, par Edmontonu, Kalgariju, Otavu.

Kanadas un Latvijas valsts himnu, kā arī tradicionālās beigu dziesmas "Daugav's abas malas" skaņām milzīgajā telpā ielīstot, centrā gaisa strāvojumā atvijās Latvijas karogs, piesaistot desmit tūkstošu skatītāju saimes skatus un domas mūsu zemei, mūsu tautai un tās nākotnes vēlmēm.

Deju sarīkojumi sevišķi atspoguļoja mūsu tautas bagātās pagātnes gadtūkstošus; dejas, no senčiem mantotas un arī svešatnē darinātas, varbūt mums palīdzēs atsegt latviešu tautas pastāvīgas brīvības nākotnes gadsimtus. Bet dejai klāt cimdu pāri ir jāieada arī latviešu valodas prasme, latviešu gara izpratne un izjūta, latviešu goda prāts un karavīra-cīnītāja brīvības doma, kas, kā pagātnē sējusi, nākotnē sasies mūs atkal.

Zigurda Miežiņa labi izdomātās vītavas un dziju pavedienu pārtīšana simboliski atspoguļoja latviešu tautas nerimstošos centienus būt mūžīgā garīgā plūsmā.

Lieluzveduma muzikālo pavadījumu deva orķestris A. Jansona vadībā, atsevišķās dejās to papildinot kokļu ansamblim J. Dindzāna un balsu ansamblim B. Alkas vadībā. Teicējas pienākumus veica B. Rubesa. Tautasdziesma svētku saimi sasaistīja skaņu, tautas dejas – krāsu un kustību burvība.

M. Lorbergs

DZIESMU SVĒTKU SĪKZIŅAS

Svētku laikā allaž cirkulē dažādi nostāsti. Tā, piemēram, man gadās uzzināt, ka rakstnieku rīta vadītājs Modris Lorbergs, svētkiem gatavodamies, aizsūtījis uz ķīmisko tīrītavu savu uzvalku – ar itin visām sarīkojumu biļetēm.

*

Tomēr visjautrākais, ko dzirdēju Toronto dziesmu svētkos, atskanēja rakstnieku cēlienā "No tēvu avotiem". Feļetonists Joriks, apcerot pirmos latviešu dziesmu svētkus vēl "alu laikos", bija izpētījis, ka tai gadījumā meitenes pirmo reizi gribējušas apmainīt zvērādas pret tautiskiem brunčiem. Mātes, kā parasti, ar jauno modi nav bijušas mierā. – "Bet zvērādas apsedz tikai gurnus. Kad pieliecas vai pietupstas, viss kļūst redzams," meitas žēlojušās. Bet mātes sabļāvušas: "Un kas par to? Viss redzamais ir etnografiski pareizs!"

*

Daudz laba dzirdēja arī par deju lieluzvedumu, īpaši no tiem, kas atcerējās iepriekšējo svētku uzveduma kļūdas. Šoreiz Zigurdam Miežītim bija izdevies labi atrisināt tiklab ansambļu nomaiņu, apvienojot vienlaicīgā darbībā vienu noiešanu no arēnas un otru uznākšanu, kā arī beigu apoteozi: lielās dejotāju masas dzīvi virmojošo un reizē disciplinēto griešanos un "pārpolēšanos" tītaviņās.

Uzveduma laikā un pēc tam atkal dzirdēja debates par to, vai ir pareizi un pat ļoti vēlami laist šādos uzvedumos rutinētas deju kopas kopā ar maziem bērniem, kas tikko mācās deju soļus. Viens uzskats ir, ka ar to mazie pakāpeniski ieaug tautas deju garā un latviskumā, izaug par jauno maiņu; pretējais uzskats ir, ka lielie un trenētie dejotāji un iesācēji bērni gan pulcināmi un mācāmi vienotā saimē, bet reprezentatīvos uzvedumos nav jaukami kopā, bet tiem jāuzstājās daļīti, katriem savā grupējumā.

*

Vērojot daudzās deju kopas, varēja likties, ka pēdējos gados vairojusies tendence tautas tērpu brīvās dažādības vietā kopās ieviest lielāku saskaņotību, pat vienveidību, it īpaši viriesu terpos. Diezgan daudzās kopās, kas piedalījās lieluzvedumā, visiem vīriešiem bija vienveida un viena novada tērpi, kamēr dejotājiem tērpos bija joprojām liela dažādība. Jautājums: vai tāda tendence veicināma, nevēlama, bez īpašas nozīmes?

*

Latviešu tautas tērpi un tautas dejas iepatikušas arī dažam labam cittautietim un cittautietei, kam tuvi draugi latviešos, vai kas ieprecējušies latviešos, un viņi bieži vien kļūst par dejas kopu dalībniekiem resp. dalībniecēm. Tādi piedalījās arī uzvedumā.

TRĪSREIZTRĪS NOMETNE

Trīsreiztrīs nometne notiks no 16. līdz 23. augustam, Ģarzerā, ASV.

Trīsreiztrīs ir nedēļu ilga nometne latviešiem dažādos vecumos, kas veltīta

latvisko zināšanu papildināšanai

latviskās kopības sajūtas veicināšanai

latvisko ģimeņu stripināšanai

latvisko draudzību veicināšanai.

Nometni vada Līga Ruperte. Ieviržu vadītāji un darbinieki ir: Rotkalšanā — Juris Kļaviņš; Oļģerts Kutčers, Aleksis Alunāns Aušana (stelles) — Ausma Šiliņa

Aušana (celi) — Lilija Treimane

Baltie darbi un citi rokdarbi — Otilija Mežule

Kokgriešana — Verners Rinkušs

Ādas apdare — Edmunds Mednis

Keramika — Gundega Peniķe

Latviskais ikdienā, godos un svešautiešiem — Sarmīte Vilka

Kora dziedāšana un latviešu mūzikas vēsture — Andrejs Jansons

Latvisko ģimeņu seminārs — Inta Rūtiņa-Adamoviča; Solveiga

Miezīte, Sandra Lazdiņa, Līga Ruperte

½x½ (ievirze 3x3 dalībnieku bērniem 5 - 12 g. vecumā) — Sandra Kronīte-Sīpola; Ieva Daugša, Inese Grava, Ruta Sventeka, Jānis Valdmanis.

Citi Trīsreiztrīs darbinieki:

Zigis Miezītis — tautas deju un vakara programmu vadītājs

Oļģerts Pavlovskis — vēstures-sabiedrības-politikas referents

Jānis Peniķis — vēstures- sabiedrības-politikas referents

Arnolds Ruperts — administrātors

Dagnija Staško — bibliotekāre, informācijas koordinātorē

Tupešu Jānis — nodarbību koordinātors.

Bez nodarbībām ievirzēs, notiks arī kopējas nodarbības —

referāti par ģimeni-skolu-audzinašanu

referāti par vēsturi-sabiedrību-politiku

referāti par tautisko mantojumu

tautas dejas

dziedāšana

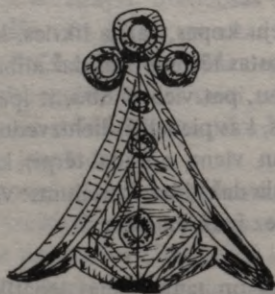
vakarēšana

latviskās gadskārtas jeb godu svinības

ugunskurs

atvadu vakars - koncerts.

Tālāk sniedzam dažu ieviržu vadītāju paskaidrojumus par iecerēm un mērķiem viņu ievirzēs.

Kora dziedāšana un latviešu mūzikas vēsture Andrejs Jansons

“Intensīvs kora dziedāšanas kurss, bazēts uz Ņujorkas latviešu “ģimeņu kora” principiem, domāts dziesmu mīļotājiem, kā arī piedzīvojušiem (zvērinātiem) koristiem ar visām ģimenēm. Nošu lasīšana vēlama, bet nav nepieciešama. Nepieciešama ir griba un sūrs darbs. Mēģinājumos paredzēts pavadīt 4 - 5 stundas dienā, sagatavojot galvenokārt latviešu klasiku darbus koncertam 3x3 noslēgumā. Apmēram viena stunda diena būs veltīta latviešu komponistu darbu noklausīšanai un iztīrīšanai.

Darba posmu sadale: 2½ stundas no rīta un 2½ stundas pēcpusdienā (jeb 3 + 2) balss vingrinājumiem, kora dziesmu iestudēšanai, un dažādu latviešu mūzikas darbu iztīrīšanai. Ideāli būtu, ja visi dalībnieki būtu abos posmos; ja nozīmīgs skaits izvēlēties tikai vienu posmu, varētu iekārtot, ka zināmas dziesmas mācās noteiktos laikos un attiecīgi dziedātāji piedalās nozīmētās dziesmās.

Ko var iegūt — iepazīties ar latviešu kora mūzikas klasiķiem un intensīvā darbā rūpīgi iemācīties tādas dziesmas, kuras parasti nedzird mūsu koru koncertos un dziesmu svētkos.

Iepriekš nekā daudz nevarēs sagatavot, jo īsto repertuāru varēšu izvēlēties tikai tad, kad iepazīšos ar dziedātājiem un viņu spējām.

Līdzī jāņem balss un divielis sviedru slaucīšanai. Notis pavairosim uz vietas. Izdevumi par notīm nepārsniegtu \$5.00 no personas.”

Balto darbu un citu rokdarbu ievirze

Otilija Mežule

“Rokdarbos svarīgākais būs:

1. Tautas tērpu gatavošana

— materiālu izvēle un iespējas tautas tērpiem

— izšūšanas tehnika

— kreklu raksti, vainagu gatavošana, galvas segu pārskats, sagšu-villaiņu pārskats un rotāšanas veidi

— informācija par tautas tērpiem, katram pēc vajadzības

2. Latvisko rakstu pielietošana modernām blūzēm, krekliem un tērpiem. Materiālu izvēle un iespēja sagādāt. Viegli un ātri rotāšanas paņēmieni. Rakstu apskate un zīmēšana pēc vajadzības (dažiem rakstiem paredzētas gatavas kopijas).

3. Etnografiski raksti ikdienā — mājas izdailošanai. Piemērotu priekšmetu, rakstu un materiālu apskate un informācija.

Vispārēja iepazīšanās ar dažādām teknikām un darbiem visiem kopēja. Pēc tam praktiskajam darbam sadalās grupās. Iesācēji visi strādā vienu un to pašu paraugu, tā saņemot paskaidrojumus reizē par dažādām rokdarbu teknikām un darba paņēmieniem, apmēram kā skolas klasē. Zinātāji sāk strādāt katrs savu iecerēto darbu un saņem atsevišķus paskaidrojumus.

Līdzī vēlams ņemt: mēru koku 30cm garu, rūtiņu papīru, krāsainus zīmuļus, rokdarbu šķērītes smalkām smailēm vai nagu šķērītes (smalkas), mazu rokdarbu rāmīti, adatas isām un garām acīm (tapestry), uzpirkstēni, centimetru mēru. Būs man materiāli arī līdzī, ko varēs iegādāties; ja kādai līdzī pašai — vēl labāk.

Būs apskatāmi dažādi izšuvumu paraugi, un tautas tērpu foto uzņēmumi un slīdītes.

Sirsniģi gaidīti zinātāji un nezinātāji!”

Latviskās ādas apdares ievirze Edmunds Mednis

“Šajā ievirzē varēs iepazīties ar dažādiem ādas apdares veidiem, darba rīkiem un paņēmieniem. Tikš apskatīts latviskais ornaments un tā piemērošana un pielietošana ādas aparē. Dalībnieki varēs gatavot dažādus sīkākus ādas priekšmetus – grāmatu zīmes, maciņus, piekarus, u.c..

Pilna laika dalībniekiem ievirzē paredzētas 36 darba stundas, t.i. 6 dienas ar 6 stundām katrā. Darba stundu plāns paredzēts sekojošais:

pirmdienā – kompozīcija un zīmēšana

otrdienā – iespēšana un veidošana

trešdienā – veidošana un krāsošana

ceturtdienā – krāsošana un konstrukcija

piektdienā – konstrukcija un apšūšana

sestdienā – konstrukcija un apšūšana.

Dalībnieki, kas būs vairākās ievirzēs, praktiskajām darbam varēs ziedot mazāk laika un padarīs attiecīgi mazāk.

Dalībniekiem būtu vēlams jau iepriekš iepazīties ar latviešu ornamentu tādās grāmatās, kā V. Klētnieka *Senču raksti., Latvoju raksti, Latviešu tautas māksla, u.c..*

Līdzī jāņem zīmēšanas piederumi (zīmulis, lineāls, rūtiņu papīrs, nazis), un, ja ir, grāmatas ar rakstu paraugiem. Tie, kas ir ar ādu jau strādājuši, var ņemt savus materiālus un darba rīkus.”

Latviskais ikdienā, godos un sveštautiešiem Sarmīte Vilka

“Šajā ievirzē dalībnieki iepazīsies ar praktiskiem veidiem, kā izmantot latvisko ikdienas dzīvē.

Ar gadskārtām un mūža godiem saistītas īpatnas tradīcijas, izdarības, pušķojumi un ēdieni. Apskatīsim, kā to visu izkārtot, sagatavot un pielairot saviem ģimenes apstākļiem. Izskaidrosim itin sīki svarīgos latviešu dzīves un virtuves noslēpumus, piemēram:

- kā var pat virtuves analfabets pavisam sekmīgi sieru siet, alu brūvēt, gurķus skābēt un cept gardu jo gardu rupjmaizi, pīrāgus un sklandu rausus?
- kas ir pādīte, kādēļ to dīda, un kā to dara?
- kādas dziesmas dzied Mārtiņos?
- kā uzzināt, kāda laime būs jaunajā gadā?
- kā krāso Lieldienu olas un gādā, lai vasarā odi nekož?
- kam der tukši salmi?
- kādi ziedi un lapas der vainagiem un kā tos pin? Un ko dara, ja aizmirsies diegs?
- kā var bērnu, mazus un lielus, iesaistīt latviskās izdarībās?

Līdz nedēļas beigām dalībniekiem būs noskaidroti visi šie jautājumi un arī vēl citi. Mājās varēs līdzi ņemt receptes, norādījumus, dziesmu norakstus, rotaļu aprakstus, idejas un praktisku pieredzi viņš šais lietās.

Tiks runāts arī par to, kā šo informāciju izmantot reprezentējot latviešus etniskos festivālos.

Programma domāta visiem (arī vīriešiem!), bet it sevišķi ieteicama bērnu vecākiem un tiem, kas dzīvo ārpus lieliem latviešu centriem. Ievirzē uzņems ne vairāk par 15 cilvēkiem, lai visiem būtu iespējams piedalīties praktiskās nodarbībās.”

Rotu kalšanas ievirze

Juris Klaviņš

“Dievs palīdz!

Rotkaļu kursus nevarēs iemācīties amatu (laiks par īsu), nevarēs arī sev uzkalēt kādas bagātības.

Rotkaļu kursu nolūks ir dot iespēju vienu nedēļu strādāt rotkaļu darbnīcā, meistar vadība. Iegūt priekšstatu par rotkaļa darbu. Pārbaudīt, vai kursantam ir dotības rotkaļa darbam, proti, vai ir vajadzīgā pacietība, vai roka daudz maz klausā tam, ko prāts izdomājis, vai šis darbs sagādā prieku.

Kursantus **praktiski iepazīstinās** ar rotkaļu pamata tehnikām: zāģēšanu, vilēšanu, lodēšanu, kalšanu, u.t.t., kā arī ar latviešu tradicionālajiem metāla vijumiem un pinumiem, formām, rakstiem, un dzintara apstrādāšanu.

Kursantiem arī paredzēta lekcija ar slīdītēm par latviešu rotām un to attīstību no apm. 1. g.s. līdz mūsu dienām.

Kursantiem nav vajadzīgas priekšzināšanas, bet kam tādas ir varēs personīgi papildināties pie kursu meistariem jautājumos, kas tos interesē.

Iepriekšējos gados katrs kursants kursu laikā ir izgatavojis sev kādas rotas. Droši vien to varēs arī šogad.

Kursos darba rīkus sagādā kursu vadība, bet **kam ir kādi personīgi darba rīki, tie jāņem līdzi**, lai nav veltīgi jāgaidā, kamēr atbrīvojas kopējie darba rīki. Kursu vadība arī sagādā materiālu – dzeltenu metālu (“red brass”, “new gold”) līdzīgu bronzai. Metāla cena ieskaitīta kursu maksā. Atsevišķiem darbiem no meistariem varēs pirkt sudrabu, par to maksājot atsevišķi.

Ja kursantiem ir apstrādājami, vai rotās iestrādājami, **dzintari**, tie jāņem līdzi.

Katru dienu būs jāstrādā darbnīcā, tādēļ jāņem līdzi darbam piemērotas drēbes; brīvam laikam peldkostīmus, mūzikas instrumentus u.t.t..

Rotkaļu darbnīcā vietu skaits ierobežots.”

BRISBANES LATVIEŠU TAUTAS DEJU KOPAS SENATNE
30 GADU DARBĪBAS ATCERES BALLE
SESTDIEN, 5. SEPTEMBRĪ, PLKST. 19.00
RAILWAY INSTITUTE HALL, TURBOT ST., BRISBANE CITY

VISI LAIPNI IELŪGTI

Gunta Vagare

Kā jau minēts iepriekšējā PDC izdevumā, Melburnā notika Shell Folkloric koncerti Visu tautību festivāla (Festival of All Nations) ietvaros.

Festivāls notika no 19. līdz 29. martam. Tajā piedalījās latvieši kā rīkotājos, tā programmas izpildītājos.

Rīkošanas komitejā bija divas latvietes – Brigita un Silvija Strodes. Silvija darbojās kā palīdzēja galvenai festivāla rīkotājai un Brigita kā skatuves meistare.

Festivāla laikā bija izstādīti latviešu rokdarbi un latviešu pasniedza aušanas demonstrējumus.

Kokļu ansamblis Teika piedalījās festivāla atklāšanas koncertā (Music of the World in Melbourne) un Shell Folkloric koncertā.

Musu tautas deju kopa Daugavieši/Sakta piedalījās Shell Folkloric koncertā ar trīs dejām – Saules deju, Vecpuīšu deju un Kekatnieku.

Parasti tikai saņemam ielūgumu uzstāties kādā sarīkojumā, bet šoreiz februārī bija jāierodās uz pārbaudi, kur Gjermo ar citiem rīcības komitejas locekļiem izvērtēja, vai bijām pieņemami izrādei. Jūtāmies diezgan uztraukti, jo līdz šim uz šādu pārbaudi nebijām saukti un dejojāji no citām kopām stāstīja, ka esot saņēmuši vairākus aizrādījumus. Tomēr veicās labi. Mūsu izvēlētais dejas Gjermo ieskaitīja programmā, mainot tikai mūsu paredzēto kārtību, lai visu padarītu "skatuviskāku".

Pēc nedēļas saņēmām ziņu, ka jāierodās uz mēģinājumu plkst. 8.45 svētdienas rītā tautas tērpos. Tā kā tikām brīdināti, ka jāierodās laicīgi, jo citādi netiks pie dežošanas, neskatoties uz agro stundu un iepriekšējā vakara izpriecēm bijām līdz ar citiem tur jau pusstundu pirms noteiktā laika.

Kaut kadu iemeslu dēļ Dallas Brooks zāles apkalpotāji mūs nelaida telpās iekšā līdz plkst. 10.00. Kā dejojāji, tā rīkotāji stāvēja pie aizslēgtām durvīm. Pagāja vēl kāda stunda nostādot gaismas, skaņu pastiprinātājus un savedot skatuvī kārtībā. Tā kā pēc programmas kārtības bijām piektie, iznāca diezgan ilgi gaidīt, jo Gjermo citīgi sekoja katrai kustībai, uznākšanai, nodejošanai, novēršot liekas kustības, gaismām, aizrādot par pulksteņiem un citām rotas lietām, nolīdzināšanos un smaidīšanu. Skatījāmies un klausījāmies aizrādījumus un mēģinājām tos iegaumēt, lai novērstu aizrādījumus. Laimējās, jo, izņemot to, ka bija jāpārstāda ugunis, nekādu aizrādījumu nebija, kaut mūsu akordeonistu, Brunu Birzenieku, pārvietoja vairākas reizes.

Tā kā neredzēju ziemeļeiropiešu grupas programmas sākumā, nezinu kā tiem veicās izrādes laikā, bet no sestdienas un svētdienas vakaru izrādēm atmiņā palika Šveices vīru koris ar ļoti labi saskaņotām balsīm (žēl, ka tikai nodziedāja vienu dziesmu). Kroātu deja, kas līdzinājās mūsu Likumdejai un atkārtotās apmēram sešas reizes (palika garlaicīga). Abas Filipīnu grupas dejoja bambū deju, kas publikai patika. Vienai grupai bija divi jauni bērni, kas ļoti labi zināja tūres un saistīja publikas uzmanību. Bija vairākas itāļu, grieķu un Dienvidamerikas deju kopas, bet pašai vislabāk patika viena Ziemeļatlālijas deju kopa, jo viņiem līdzinājās austriešu dejām. Holandiešus visos šajos gados redzēju uzstājoties tikai otro reizi. Kopā bija daudzi dejojāji jau stipri gados, bet viņi ļoti dzīvi nodejoja savas dejas.

Pēc pāris nedēļām notika apkūlības, Shell ēkā, kur vadītājus un festivāla rīkotājus ļoti labi uzņēma. Gjermo pierādīja, ka arī viņam patīk labs humors, jo kad viņš piecēlās pateikt pāris vārdus, daži vadītāji (kas bija saņēmuši viņa aizrādījumus) viņu apcēla. Pienākot pie mikrofona, viņi viņam lūdza pakustēties mazliet pa kreisi un smaidīt, ko viņš arī izdarīja.

Piekrītu Jurim par šīs izrādes iespaidīgumu, jo vēlāk šo uzvedumu pārrunājot, nospriedām, ka daudz ko esam ieguvuši piedaloties Shell koncertā un sadarbojoties ar Gjermo. Viņš ļoti ātri aptvēra lietas un viņa ieteikumi un maiņas bija vietā. Viņš bija ļoti enerģisks pa mēģinājumu laiku, bet mierīgs pa uzveduma laiku, bet pāri visām lietām viņš bija draudzīgs un atstāja ļoti labu iespaidu uz visiem.

"SHELL FOLKLORIC" FESTIVĀLI

Vadītājs/režisors Gjermo Keis-Arenas (Guillermo Keys-Arenas)

Sidneja Oriģinālais, sākās 1973. gadā, pirmais vadītājs Viktors Karels (Victor Carell). Katru gadu jūnija garā nedēļas nogalē (Karalienes dzimšanas dienā) Sidnejas Operas namā. 1982. g. atklāšana 5. jūnijā, izrādes 6., 12., 13. un 14. jūnijā.

Melburnā Daļa no "Festival of All Nations". Sākās 1979. gadā. 1982. g. izrādes svētdien, 21. martā Dallas Brooks zālē. Atklāšana plkst. 12.00, izrādes plkst. 14.30 un 20.00.

Pertā Sāksies šī gada oktobrī. Brīvs koncerts un atklāšana 10. oktobrī Koncerta zāles ārpusē. Izrādes svētdien, 11. un sestdien, 17. oktobrī, Koncerta zālē.

Adelaidē Pārbaudes (auditions) 15. un 16. augustā. Pirmās izrādes 1982. g. martā kā daļa no Adelaides Mākslas festivāla. Parāde sākoties plkst. 19.00, piektdien, 5. martā ar vienu stundu garu programmu un sestdien, 13. brīvdabas izrādes Elder parkā.

Brisbanē Cerēts sākt 1982. gada kā daļa no "Warrana" festivāla.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Pēc sekmīgas uzstāšanās "Shell Folkloric" koncertā Melburnā Daugavieši/Sakta līdz ar dalības maksu saņēma paziņojumu, ka to lūgs piedalīties arī nākošo gadu.

Juris Ruņģis

Plānošana sākas pirms Vasaras zieda izrādēm 1980. gadā. Domājām 1982. g. maijā braukt uz Ameriku. Likās, ka ārzemju braucēju būs daudz, un tāpēc, lai uz Pertas Kultūras dienām būtu pietiekošs skaits braucēju, teicām: "Tiem, kas piedalās Vasaras zieda izrādēs būs priekšroka Amerikas turnejai, ja gribīgo braucēju skaits būtu par lielu." Beigu beigās šis teiciens bija nevajadzīgs, jo iznāca pilnīgi otrādi — uz Pertu bija ļoti daudz braucēju, bet kad gada sākumā sākām skaitīt ārzemju braucējus, tad izrādījās, ka daudzi atkrituši.

Visās Saules jostas ansambļa sastāvdaļās skaitļu maiņas nav vienādas. Dziedātāji/mūzikanti brauc visi savā līdzšinējā sastāvā, no Jautrā pāra ir mazāk dejojāšu un no Sprigulīša vairāk. Nebraucējiem ir daudz un dažādi iemesli, galvenokārt privāti. Aicinājām klāt dažus jaunus un pašreizējos braucēju skaits ir 47. (Varbūt vajadzētu šeit atzīmēt, ka "aicinājām" nav īsti pareizais vārds — varbūt vajadzētu lietot "lūdzām", "pierunājām", "pieņēmām". Līdz šim neesam atraidījuši nevienu no Kanberas vai Sidnejas, kas ir gribējis piedalīties Saules jostas ansablī.)

Pašreizējo 47 braucēju statistika ir šāda: 14 brauks trešo reizi, 13 brauks otro reizi, 12 piedalījušies tikai Vasaras zieda izrādēs un 8 ansablī piedalās pirmo reizi.

Kad šo turneju sākām plānot, daži teica: "darīsim kaut ko jaunu, brauksim arī uz Dienvidameriku." Vispirms bija jāskatās atlantā, lai atcerētos, kādas zemes vispār ir Dienvidamerikā un tad bija jāatrod kur dzīvo latvieši. Uzzināju, ka ļoti daudz latviešu ir Brazīlijā (ap 25,000), bet tie jau tur ieradās sākot ar pagājušā gadsimta beigām un, galvenokārt, 1920ajos gados. Pēc kara iebraucēju ir ap 400 pa katru Brazīlijā, Argentīnā un Venecuēlā. Kad izmēriju attālumus atlantā, konstatēju, ka Dienvidamerikas attālumi ir ļoti lieli, pat pēc Austrālijas mēroga. Vienīgā vieta, kuru varbūt būtu iespējams apciemot izrādījas Karakasa, Venecuēlas galvas pilsēta. Sarakstos ar Venecuēlas latviešu apvienības priekšsēdi Vili Vitolu. Ir vēl jāatrisina dažas problēmas, bet ja viss iet labi, tad sestdien, 1982. g. 5. jūnijā Saules jostas ansamblis uztāsies Karakasā.

Pirms Karakasas paredzētas vēl 16 izrādes, 11 no tam jau iepriekš apmeklētās vietas, bet 5 jaunas. Pirms izbraukšanas, Austrālijā būs izrādes tikai Sidnejā, Kanberā un Melburnā. Nevaram atļauties citur braukt — latviešu publika nav ar mieru maksāt tādas cenas, ko prasa austrāliešu teātri, koncerti un "mūzikāli", nerunājot pat par operu, baletu vai ārzemju zvaigz-

nēm visādās kategorijās. Mēs savas cenas piemērojam Kultūras dienu un Dziesmu svētku izrādēm.

Katram dalībniekam ceļa nauda maksās \$2300 — kopā tas iznāk pāri \$100,000. Izrādes Austrālijā un ārzemēs dos apmēram \$40,000 atlikumu. Tas nozīmē, ka citādos veidos ir jāiegūst \$10,000 līdz \$20,000, lai sasniegtu mērķi — 50% līdz 60% ceļa naudas atmaksa katram dalībniekam. Tomēr vēl sastopam cilvēkus, kas grib zināt, ko darām ar saviem lieliem ienākumiem! Ārzemēs daži pieprasa daļu no mūsu "peļņas" — daži citi saprot un ziedo mums naudu.

Nākošās izrādes nosaukums: Upmaļu saimniece; tema: sievietes tēls latviešu folklorā un vēsturē. Beidzamā gadā etnografija atkal palikusi populāra. Atradušies vairāki jauni speciālisti. Mēs solām dot skatītājam ieskatu latviskā dzīvē, latviskos piedzīvojumos, latviskā garā. Ir daudzi pavedieni kamolā — kuru ņemt, kuru atstāt? Mēs esam mācījušies un mācījuši savu publiku, bet zinām, ka nevaram visus sasniegt.

Kad cilvēki sarunāti, organizētāji pierunāti, lidmašīnu ceļi un laiki atrasti, uzvedums uzrakstīts, mūzika aranžēta, dziesmas un dejas iemācītas, paliek tikai visiem par to pastāstīt, lai nāktu un skatītos. Citiem vārdiem — reklāma. Atrodu šo par visgrūtāko daļu. Varbūt reklamējos rakstot šīs rindas, bet jūtos šeit vairāk mājās un rakstu arī pašiem dalībniekiem.

Kā sniegt lasītājiem pareizu ieskatu par paredzēto uzvedumu, kā sagatavot viņus? Nekas nav sliktāks kā pārsteigt skatītājus ar (nepatīkami) nesagaidītu izrādi. Tātad, reklāma pirms, recenzija pēc izrādes, preseī vajadzētu atspoguļot sabiedrības notikumus. Kā tas notiek mūsu gadījumā? Citēšu tikai vienu piemēru. Pirms šī gada "Shell Folkloric" uzveduma Sidnejā, Austrālijas latvieša 5. jūnija numurā parādījās virsraksts "Jau ceturto reizi" un tālāk: "Sidnejas latviešu jauktais koris dzied un Saules jostas ansamblis dejo Sidnejas Operas namā". Jociņi — zināju, ka šogad bija devītais festivāls un ka Saules jostas ansamblis piedalījās astoto reizi. Lasot tālāk konstatēju, ka Haralds Rutups diriģē kori ceturto reizi "Shell Folkloric" uzvedumā Sidnejas Operas namā. Šādas mazas (kādreiz lielākas) uzsveruma detaļas ļoti iespaido lasītāju saprašanu par realitāti. Sabiedrība, un sevišķi latvieši, grib ticēt savai preseī.

Varbūt tas drusku par tālu no domām par Venecuēlu. Turpinājums, cerams, sekos.

LJAA Adelaides nodaļas rīkotā rakstu darbu sacensība jauniešiem ir beigusies un nodaļas priekšsēdis Pēteris Dārziņš sniedz sekojošas ziņas par rezultātiem.

Darbu izvērtēšanā piedalījās Irma Reinfelde, Viesturs Zembergs, Maruta Šmita un Bruno Kalniņš. Darbus vērtēja lietojot 100 punktu sistēmu, punktus piešķirot par iesnieguma veidu (10 punkti), pareizrakstību (20 punkti) un saturu (70 punkti).

Rakstu darbu sacensībā piedalījās 12 jaunieši: 1. grupā (no 12 - 16 g.) 4; 2. grupā (17 - 20 g.) 5; un 3. grupā (21 - 35 g.) 3.

Rezultāti bija šādi:

1. grupā — 1. Maijpuķīte (Inga Aizstrauta) - 373 punkti
 2. Juris Vītols (Pēteris Kleins) - 343 punkti
 - Dzintra Zvaigzne (Anita Bruna) - 343 punkti
 3. Solveiga Untuma (Anita Grosa) - 296 punkti
2. grupā — 1. Pēteris Krūmiņš (Ilmārs Līdums) - 340 punkti
 2. Lāčplēsis (Valda Eversone) - 329 punkti
 3. Magone (Andra Dārziņa) - 319 punkti
 4. Trīnīte Trunge (Sandra Bērziņa) - 302 punkti
 5. Slieka (Paulis Jaudzems) - 277 punkti
3. grupā — 1. Artis Mantnieks (Astra Matisonē) - 377 punkti
 2. Ārzemnieks (Jēkabs Strīķis) - 335 punkti
 3. Bitīte (Ruta Dally) - 294 punkti.

Iesniegtie rakstu darbi pārgāja LJAA īpašumā un žūrijas komisija nolēma katras grupas labāko darbu nodot publicēšanai — Austrālijas latvietī (1. grupa), Pa dejas ceļu (2. grupa) un Daugavas Vanagu mēnešrakstā (3. grupa).

Tālāk sniedzam 2. grupas labāko darbu.

Sveiks Jāni,

Paldies par Tavu vēstuli. Ir labi dzirdēt no kāda okupētās Latvijas jaunieša. Saprotu ka Tu nezini daudz par latviešiem brīvā pasaulē it sevišķi Austrālijā, tātad es mēģināšu atbildēt Tavus jautājumus.

Tev ir taisnība ka mēs esam ļoti maza minoritāte citu iedzīvotāju starpā. Austrālijā ir četrpadsmit miljonu cilvēku un tikai ap divdesmit tūkstošs latviešu. Lai uzturētu savstarpējo kontaktu, mums pastāv daudz organizāciju. Galveno latviešu centros ir latviešu nami kuros ir koncertzāles. Namos notiek latviešu dziedāšana, kori, teātri un mākslas izstādes. Galvenos latviešu centros ir arī tautas deju kopas visām paudzēm. Viena no Adelaides tautas deju grupām ir Auseklītis kurā es arī sastāvu. Auseklītis dažreiz uzstājas ar dejām dažos sarīkojumos, ne tikai starp latviešiem bet arī kādreiz tiek uzaicināti pie austrāliešiem.

Katru gadu notiek Kultūras dienas, kad uz vienas pavalsts galvas pilsētu sabrauc latvieši no visām Austrālijas malām. Veselu nedēļu notiek aktivitātes kā piemēram: dziedāšana, tautas dejas, teātri, mākslas izstādes, debates un referāti. Pēdējās Kultūras dienas notika Pertā, Rietumu Austrālijā, kur piedalījās mūsu tautas deju grupa Auseklītis.

Ir arī iespējams satikt jauniešus no citām Austrālijas pilsētām. Gandrīz katru gadu ir Jaunatnes dienas, kurās jaunieši sanāk kopā lai dejotu tautas dejas, piedalītos sportu spēlēs, uzvestu teātri un rīkotu izstādes. Daudzās pilsētās ir gaidu un skautu vienības. Gandrīz katru gadu notiek liela nometne, kurā piedalās visi Austrālijas latviešu skauti un gaidas.

Daugavas Vanagi ir liela organizācija pie kā arī pastāv kori, dziesmu ansambļi, sportu komandas un citi. Lielākā daļa šo organizāciju atbalsta jauniešu pasākumus. Austrālijā ir vairākas latviešu studentu organizācijas kā piemēram akadēmiskās vienības un korporācijas.

Ir grūti atbildēt jautājumam, vai es uzskatot sevi par latvieti. Man liekas, ka atkarājas no apstākļiem piemēram: es uzskatu sevi par latvieti kad esmu kopā ar citiem latviešiem; kad es runaju latviski; kad es dziedu latviešu dziesmas; kad es mācos par Latviju. Turpretī es jūtos kā austrālis kad esmu kopā ar austrāļu draugiem un kad es skatos sportu spēles kur austrāļi piedalās pret citām valstīm, it sevišķi Olimpiskās spēlēs. Šeit Austrālijā, latviešu valoda jauniešiem ir otrā valoda. Tāpēc ka to ikdienā vairāk lieto, jauniešiem ir vieglāk izteikties angļu valodā nekā latviešu. Tāpēc arī Austrālijas latviešu jauniešu galvenā sarunu valoda ir angļu. Tomēr dažās latviešu aktivitātēs, kā piemēram dažās tautas deju grupās un vasaras nometnēs, jaunieši savstarpēji sarunājas latviski. Mēs arī Austrālijā varam droši izteikt nacionālistiskas domas.

Nav labi dzirdēt, ka jums Latvijā ir latvieši kuri māca saviem bērniem krievu valodu un runā savā starpā krieviski. Austrālijā gandrīz visās latviešu ģimenēs savā starpā runā latviski. Visi latvieši arī māk runāt samērā labu angļu valodu. Mums Austrālijā ir daudz cittautību cilvēku, un ir modē runāt vairāk par vienu valodu. Skolās māca svešvalodas un daudz skolnieku tās mācās. Manā skolā ir iespēja mācīties franču vai latīņu valodu, citās skolās ir lielāka izvēle kā piemēram vācu, itāļu, grieķu vai japāņu. Nožēloju ka manā skolā nav izdevība mācīties vāciski.

Mums Austrālijā arī ir jauktas laulības. Senāk bija reti kad austrālietis precējās ar latvieti, bet tagad tas notiek daudz biežāk. Paliiek arvien mazāka iespēja latviešiem savā starpā precēties tādēļ vien ka jauniešu grupas ir samērā mazas. Daži jaunieši kuri apprec austrāļus aiziet no latviešu sabiedrības bet ir gadījumi kur ieprecētie austrāļi tiek saistīti mūsu grupās.

Mēs Austrālijā esam brīvi svinēt visus tautas svētkus. Mēs svinam Jāņus, Latvijas dibināšanas dienu un Ziemassvētkus. Jāņu nakts nav tik svarīga vai patikama jo tā notiek ziemas vidū. Latviešu vidusskolā mēs telpā svinam Jāņus ar apdziedāšanos, vēlāk Jāņu māte piedāvā Jāņu sieru un Jāņu tēvs alu. Parasti visiem galvās ir pīti vainagi. 18. novembrī notiek dievkalpojums, un tad akts latviešu namā kurā tautas darbinieki notur runas un koris dzied. Brīvās Latvijas karogs ir pielikts pie sienas. Ziemassvētki ir tik svarīgi Austrālijā, ka tajā dienā ir publiska brīvdiena. Cilvēki dod viens otram dāvanas, uzstāda Ziemassvētku eglītes un dzied Ziemassvētku dziesmas. Ir ļoti patīkami svētki. Tāpat visas organizācijas kā piemēram skauti un gaidas, latviešu skolas svin Ziemassvētkus kaut kad pirms Ziemassvētkiem.

Ceru ka atbildēju Tavus jautājumus un ar interesi gaidīšu no Tevis kādu vēstuli.

Ar sveicieniem,
Pēteris Krūmiņš

BĪSTAMI IZAICINĀT NEKONTROLĒJAMUS SPĒKUS

(Pārņemts no BRĪVĪBA nr. 4 (317), 1981. g. aprīlī)

15. aprīlī Rīgā uz ielas Valsts drošības komitejas (VDK — čekas) ierēdņi nolaupīja Mārtiņu Zandbergu un viņa tēvu Jāni. Mārtiņš Zandbergs Rīgā bija ieradies kā tūrists apciemot savu tēvu, kurš vairākus gadus pavadījis izsūtījumā Sibīrijā un tagad ir pensionārs. Mārtiņš Zandbergs ir ASV pavalstnieks un jaunatnes darbinieks, savā laikā bijis Amerikas latviešu jaunatnes apvienības un Eiropas latviešu jaunatnes apvienības priekšsēdis, divu dziesmu grāmatu — “Mārtiņa dziesmas” autors, kora diriģents un tagad matemātikas skolotājs Minsteres latviešu ģimnāzijā. Ir Latvijas socialdemokratu strādnieku partijas (LSDSP) biedrs.

Abi Zandbergi aizturēti uz ielas, ierauti mašīnā un aizvesti uz milicijas ēku iepretim Rīgas galvenai dzelzceļa stacijai. Tēvs, Jānis Zandbergs, pēc četrus stundu pratināšanas atbrīvots, bet Mārtiņš Zandbergs pratināts desmit stundas ļoti rupjā veidā, pratinātājiem atkārtoti mainoties un mainot arī pratināšanas taktiku. Fiziski varas darbi nav pielietoti, bet psiholoģiski efektīvās iebaidīšanas un salašanas metodes.

Pēc pratināšanas Mārtiņš Zandbergs bijis spiests parakstīt pratināšanas protokolu. Tad viņš vēl lieku reizi izlamāts un viņam paziņots, ka viņš uz mūžīgiem laikiem tiek izraidīts no Padomju Savienības. Viņš arī brīdināts, lai izbeidz jebkādu pretpadomju darbību, pretējā gadījumā VDK esot iespējas viņu aplūsināt arī rietumos. Viņš brīdināts sīkāk neizpaust pratināšanas norisi un pratināšanā skartos jautājumus.

Pēc tam divu VDK ierēdņu pavadībā Mārtiņš Zandbergs aizvests uz tēva dzīvokli, kur viņam pusstundas laikā vajadzējis savākt savas mantas un atvadīties no tēva. Tad viņš nogādāts Rīgas galvenā dzelzceļa stacijā, kur čekista pavadībā iesēdināts vilcienā uz Grodņu, pie Polijas austrumu robežas.

Grodņā viņi nonākuši 16. aprīlī ap pusdienas laiku, Zandbergs ieslēgts kādā stacijas blakus telpā un turēts tur līdz pl. 9 vakarā, pēc tam aizvests uz kādu viesnīcu, kur atkal pratināts līdz pl. 5 otrā rītā. Pratinātāji bijuši latvieši.

17. aprīlī M. Zandbergs iesēdināts vilcienā uz Rietumvāciju un 18. aprīlī nonācis savā dzīvesvietā Minsterē.

Jau 23. aprīlī M. Zandbergs ieradās Stokholmā, kur LSDSP rīkotā vakarā informēja sabiedrību par notikumiem Rīgā. Mārtiņš Zandbergs neslēpa, ka VDK izdevies viņu salaust un viņš glābiņu meklējis runāšanā un sevis aizstāvēšanā. M. Zandberga izšķiršanās nākt klajā ar piedzīvoto un nepakļauties VDK iebaidīšanai un izrēķināšanās draudiem, ir visādā ziņā augsti vērtējama. Pratināšanas gaitā viņš apvainots par ilggadēju CIA aģentu. Viņš vācot informāciju un Pasaules brīvo latviešu apvienības un LSDSP uzdevumā izpildot pretpadomju akcijas. Viņš vervējis aģentus Latvijas braucieniem, kūdod tos pret padomju Latviju, rīkojot politiskus seminārus un pretpadomju demonstrācijas. Niknrs lamu izvirdumus Zandbergs saņēmis par piedalīšanos Madrides demonstrācijās un par liecībām Madrides konferencē.

Pratināšanas gaitā Mārtiņam Zandbergam radies iespāids, ka Rīgā tuvākajās nedēļās tiek sagatavota plašāka Niedres un Skudras parauga prāva. Zandbergs apvainots pat par tik kuriozu lietu, it kā viņš būtu sagatavojis padomju Latvijas jauniešu padomju Latvijas augstāko amatpersonu likvidēšanai. Vislielāko pratinātāju niknumu izpelnījušās — PBLA un LSDSP.

Mārtiņš Zandbergs par notikušo informēja arī rietumu presi Vācijā un ASV vēstniecību Bonnā.

M. Zandbergs sarunā izsaka domas, ka mums trimdā steidzami jāsāk plaša informācijas akcija par to, kā rīkoties un ko darīt līdzīgos gadījumos. Mēs pārāk ātri ļaujam sevi iebiedēt un par piedzīvotām režīma nelietībām klusējam, lai par kompensāciju nodrošinātu vīzu arī braucienam nākamajā gadā. VDK tādā veidā panāk savu mērķi — tā aplūsinā trimdu un to politiski neitralizē — provokācijas no VDK puses piedzīvojuši arī citi tūristi agrāk, bet tie klusē.

Apcietināšanas nolūks, kā domā Zandbergs, bijis arī nesaņķāņu celšana starp latviešiem Latvijā un trimdiniekiem — Rīgas apmeklētājiem, lai demonstrētu čekas varenību un visa zināšanu. Pratināšanā atkārtoti uzsvērts, ka trimdas latviešiem jānodarbojās ar kultūras darbu, nevis ar politiku. Tūristu ievestā informācija un Polijas un Afganistānas notikumi okupantu režīmu padarījuši ļoti nervozu. Vispārējā gaisotne Rīgā, pēc Zandberga vērojumiem, pašreiz esot ļoti saspīlēta, gan poļu strādnieku nemieru, gan katastrofālā apgādes stāvokļa dēļ.

Aizgājušajos mēnešos no dzimtenes atkārtoti saņemtas ziņas par Latvijas VDK plašākām iebaidīšanas akcijām. Šoreiz tās apjoma un intensivitātes ziņā ievērojami pārsniedz ierastās VDK rutīnas akcijas. Kratišanas, īslaicīgas apcietināšanas un pratināšanas izvestas plašās aprindās — literātu, mākslinieku, kultūras darbinieku, folkloristu un strādnieku. Visas pazīmes rāda, ka Latvijas VDK atrodās zem panākumu spiediena — tai jāuzrāda panākumi Maskavas centram. Kāds augstāka ranga funkcionārs, kādā privātā sarunā, situāciju ironiski raksturojis sekojoši: Latvijas VDK nonākusi iepretim Maskavai ļoti neērtā situācijā. Kamēr poļu strādniecība grauj sistēmu pašos pamatos, Igaunijā pat pusaudži uzdrīkstas demonstrēt pret lielo brāli un Lietuvā regulāri iznāk lēmums pagrīdes izdevumu, tikmēr Latvijā valda relatīvs miera stāvoklis. Organizēta un mērķtiecīga pagrīdes darbība šeit neeksistē. Ej nu to iestāstīt Maskavai. Gribot negribot jaunajam VDK vadītājam ir jāuzrāda panākumi cīņā pret sistēmas ienaidniekiem. Ja nav ienaidnieka — tas jārada mākslīgi. Kaut kas līdzīgs notiek patreiz. Stūra mājas 5. stāva “gaišajiem pretizlūkošanas zēniem” patreiz modē termins “ideoloģiskā diversija”. Zem šī jēdziena labi paslēpjams gandrīz vai viss — galvenokārt rietumu tūristu kontakti ar vietējiem.

Provokācija pret trimdā tik populāru jaunatnes darbinieku, kā Mārtiņu Zandbergu, novērtējama ļoti nopietni. Vērts atgādināt, ka Mārtiņš Zandbergs bija pirmais trimdas jauniešs, kas uzsāka braucienus uz Latviju un jaunatnes aprindās bija celmlauzis sakariem ar Latviju. Tāpat atmiņā atsaucāms fakts, ka M. Zandbergs bija viens no tiem trimdas jauniešiem, kurš Florenas semināra laikā ierosināja ideju par Rīgas Vasaras Kursu organizēšanu. VDK ir atļāvusies provokāciju ar tālejošām sekām. Padlatvijas orgāniem nevajadzētu izaicināt tos spēkus, ko tie nespēj kontrolēt. Trimdas latvieši līdz šim konsekvēti savā darbībā noraidījuši terora metodes. Jācer, ka VDK savā godkāribā un nervozā darboties tieksmē nepiespiedīs trimdu, sevišķi tās jaunatni, taisīt radikālus slēdzienus.

ES IZĢĀJU OŠU BIRZI

Choreografija: A. Grimms (30. Kultūras dienām, 1980. g. Pertā)

Mūzika: G. Brēmanis

Tautas dainu teksts

Deja 4 pāriem

Solis: polka un galops

Viena takts = 1 polkas solis vai 2 galopa soļi

Dejotāji nostājas četrpāru grupējumā (1. zīm.). Puišiem rokas krustotas, meitām sānos.

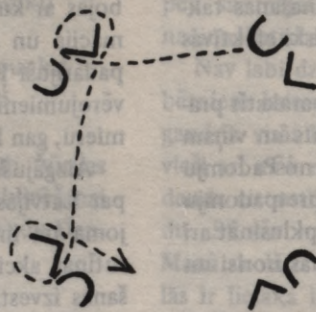
I

1)

1 - 2 t. Sākot ar labo kāju, meitas dejo polkas soli pa dejas ceļu pie nākošā puīša (1. zīm.).

3 - 4 t. Meitas pa dejas ceļu apdejo puīsi (1. zīm.); 4.t. beigās papurina galvu sānis (nē!!!).

1 - 4 t., 5 - 8 t. x2 Atkārto 1 - 4 t. darbību līdz nonāk savās sākuma vietās.

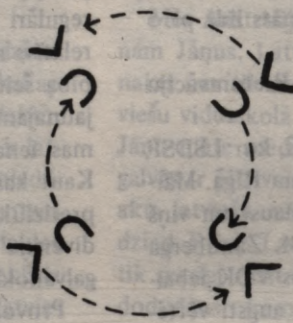
1. zīm.

2)

9 - 12 t. Pāri, 4 polkas soļiem, griežas labajos elkoņos.

9 - 12 t. Pāri griežas kreisajos elkoņos. Griezienu laikā puisim brīvā roka pacelta puslokā virs galvas, meitai sānos.

13 - 16 t. x2 Puiši, rokas sānos, dejo galopa soli loku pa dejas ceļu līdz savām vietām. Meitas, rokas sānos, dejo polkas soli iekšējo loku pret dejas ceļu līdz savām sākuma vietām (2. zīm.). Visi izveido dārziņu, rokas sadotas, skats uz vidu.

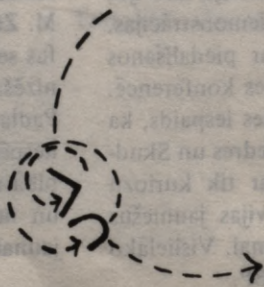

2. zīm.

3)

17 - 20 t. Galopa soli griež dārziņu dejas ceļa virzienā (½ loku).

21 - 24 t. 4 polkas soļi. Puīša labā roka sadota ar meitas kreiso, brīvās rokas sānos. Puišis, griezdamies uz vietas, griež meitu pa dejas ceļu 1 pilnu loku (3. zīm.).

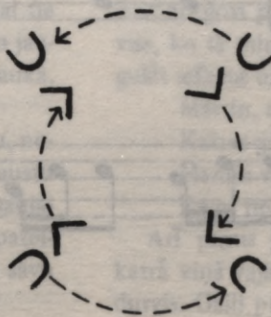

3. zīm.

1) 1 - 4 t. x2, 5 - 8 t. x2 Puiši, krustotām rokām un sākot ar kreiso kāju, dejo ap meitām, kā meitas I 1) (4.t. beigās galvu pakrata meitas).

2) 9 - 12 t. x2 Atkārto I 2) 9 - 12 t. x2 darbību.
13 - 16 t. x2 Atkārto I 2) 13 - 16 t. x2 darbību mainītās lomās (puišiem rokas krustotas) (4. zīm.).

3) 17 - 24 t. Atkārto I 3) darbību.

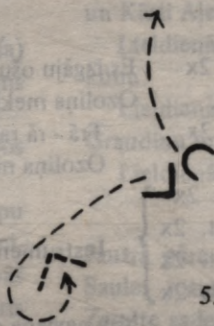

4. zīm.

III

1) 1 - 2 t. Pāri ar 2 polkas soļiem griežas kreisajos elkoņos, brīvās rokas puišiem puslokā virs galvas, meitām sānos. Nobeidz kā parādīts 5. zīm..
3 - 4 t. Meitas pa un puiši pret dejas ceļu dejo uz nākošo stūri, kur
1 - 2 t. griežas kreisajos elkoņos un
3 - 4 t., 5 - 8 t. x2 atkārto darbību, līdz nonāk savās vietās.

2) 9 - 12 t. x2 Atkārto I 1) 9 - 12 t. x2 darbību (griežās labajos un kreisajos elkoņos; nobeidz kā parādīts 5. zīm.).
13 - 14 t. Meitas iekšējā lokā dejo 2 polkas soļus pret dejas ceļu uz nākošo stūri. Puiši, rokas krustotas, dejo 3 galopa soļus un kājas pieliecienu virzienā no centra uz āru (5. zīm.).
15 - 16 t. Meitas, rokas sānos, turpina dejojot par 1 vietu uz priekšu. Puiši izpilda 4 kāju piesitienus (l., k., l., k.) griežoties uz vietas pusloku pa dejas ceļu. (Paliek ar seju dejas ceļa virzienā.)
13 - 16 t. Meitas aprakstītā veidā turpina dejojot iekšējo loku līdz savām vietām. Puiši dejo galopu uz vidu un izdara apgriezianu, kā aprakstīts iepriekš.

5. zīm.

IV

1) 1 - 4 t. x2, 5 - 8 t. x2 Atkārto III 1) darbību mainītās lomās.
2) 9 - 12 t. x2 Atkārto I 2) 9 - 12 t. x2 darbību (pāri griežās labajos un kreisajos elkoņos).
13 - 16 t. x2 Atkārto III 2) 13 - 16 t. x2 darbību mainītās lomās (meitām galops, puišiem polka iekšējā lokā).
3) 17 - 24 t. Atkārto I 3) darbību.

1 - 4 t. 2x Es izgāju ošu birzi
 Ozoliņa meklēdam'. 2x

5 - 8 t. 2x Trā - rā rallallā,
 Ozoliņa meklēdam'. 2x

9 - 12 t. 2x
 13 - 16 t. 2x
 17 - 20 t. 2x
 21 - 24 t. 2x } Instrumentāli

Nav neviena ozoliņa
 Dreijātām(i) lapiņām.
 Es izgāju puišu rindu
 Sev diženu meklēdam'.
 Nav neviena tēva dēla,
 Kas tik manam prātiņam.

LATVIEŠU GADA SVĒTKI UN TAUTAS PARAŽAS

(2. turpinājums)

Māra Rozīte

Rudens saulgriežu posms sākās jau drīz pēc Jāņiem ar pirmo pļauju. Pļauja nesākās noteiktā datumā, bet atkarīgi no laika un ievācamās ražas, tā tad **rudēnāji** ir attiecināmi pa daļai uz pļaujas sākuma, pa daļai uz applāvībām, uz apjumībām un pa daļai tie saistīti ar Jēkaba dienu 25. jūlijā, siena mēnesī. Jēkabos vāra jaunu rudzu biezputru, cep jaunu rudzu maizi un ziedo to uz lauka. Dzer alu.

Pāris dienas pirms pļaujas sākuma, saimnieks iet uz lauka, nogriež labības sauju un nes to klētī, lai neviens viņam nenoskaustu ražas svētību. Kad viņš ar saimi iet pļaut, katrs nogriež pa saujai un apsežās uz tās. Saimnieks izdala katram maizi un gaļu, pateicas Dievam, lūdz svētību un ļauna novēršanu; katrs apēd savu porciju, un sāk darbu.

Pļauju iesāk saimnieks, kas vismaz trīsreiz apstaigā lauku un vismaz trijās vietās sasienu rudzu vārpas. Pļaušanu sāk no vidus, un arī pēdējo kūli vajag saņemt uz iekšu, ko sauc par Jumja ņemšanu.

Lietum ir nozīme noteiktās dienās. Piemēram, ja lietus nelīst Labrenča dienā (10. augustā) — uguns dienā, būs tajā gadā daudz ugunsgrēku, ja līst, tad maz.

Ir grūti iedomāties, ka rudens svētki notika pēc katras labības ievākšanas. Domājams, ka tie notika pēc visas ražas ievākšanas ap Miķeļiem (29. septembrī), kad svinēja pļaujas svētkus, jo vēlāk to nedrīkstēja, tad nāca veļu laiks.

Labību nedrīkst vadāt Miķeļos, tad peles nāk mājās. Kad beidz vadāt, uz lauka atstāj kūlīti zemes mātei.

Miķeļos no rīta kauj jēru, gaļu izvāra un apēd.

Pļaušanu beidzot sviež izkapti gaisā un ja tā sēdus nokrīt, tad vēl būs jāpļauj nākošā gadā, ja uz mutes, tad jāmirst. Rudzus nopļaujot, jānosēžas uz pēdējā kūļa un drusku jāpasēž, pēc tam jāskatās, kas ir bijis apakšā. Ja bijis zirneklis, ar aītām ies labi, ja tārpīnš, tad ar govīm ies labi.

Ziemas saulgriežu cikls sākās ar septembra (rudens mēneša) beigām un pāriet veļu, tad salnas un ziemas mēnešos. Rudens svētku ceremonijas parasti ir saistītas ar dzīvnieku upurēšanu — mājlopu kaušanu dzīru vajadzībām un dvēseļu ēdināšanai šajos svētkos.

15. g. s. veļu mēneša (oktobra) sākumā visi pulcējās pie kapu vietām mežos, kas tiem svēti, ar visiem piederīgiem un saimi, upurējuši tur trīs dienas vērsus un citus lopus un dzīru pastarpās pavadījuši laiku dejās un rotaļās. Tas esot bijis svarīgākais upuris no visiem, un neviens no tā nav varējis atrauties. Vēlāk baznīcas šos svētkus aizliegušas, bet tās pārnestas uz mājām, kur rīkotas dzīres par 3 - 4 ciemi kopā ar sievietēm, bērniem un saimi. Viņi aplāj galdus ar sienu, citus ar galdautu, uz tiem uzliek maizi un alus krūzes. Tad ņem dažādus lopus, pēc lūgšanas tos nosit upurim — tad gaļu vāra, cep . . . sēžas pie galda un ēd. Vispirms nogriež gabaliņu no katra ēdiena un sviež zem galda, krāsni, zem sola un katrā mājas stūrī, lai mielojas sanākušie veļi.

Par dvēseļu mielošanu tradīcija ir sevišķi bagāta, īpaši Latgalē bieži to piemin. Veļi mieloti, lai tie nestu labu, ne ļaunu dzīvājiem, bet pēc dzīrām tie dzīti atpakaļ uz savām mājas vietām.

Veļu mēnesī nedrīkstēja labību kult, jo tad tā būšot rūgta un sēklai nederīga.

Mārtiņos — 10. novembrī — vīri kāva gaiļus, bet sievas vistas. Tad arī govi pārģērbj par sievieti, izvadā to pa visām telpām un viss, ko tā min kājām ir svētīts. Mārtiņos lec ārā no krekla priekš gulēt iešanas un saka

Mārtiņ, esi goda vīrs,

Katras greizsirdības tīrs —

Manīm vīru pagādā,

Ka es tieku aizgādā.

Arī pirms pirmās kuļšanas rijas priekšā nokāva gaiļi, kam katrā ziņā vajadzēja būt melnam. Ar asinīm aptraipīja ārdus un durvis. Gaiļi pašu rijas krāsni cepa un turpat arī apēda, pa kumosam ziedojošā kādam garam.

Kad viss nopļauts un kuļšana jau sākta, tad decembra sākumā svin trejdeviņu svētkus. Saimnieks ņem no katras sējamās labības šķirnes pa deviņām sauļām, tas piegrābdams trijas reizes. No tā tad darina alu — pirmo alu darinot sev, sievieti un bērniem, kas vienīgi no tā drīkst dzert; pārējo var dzert visi.

(turpinājums sekos)

ZINĀS ĪSUMĀ

Vasaras svētkos iesvētīja Daugaviešu/Saktas deļotājus Andu un Kārli Aļeksejevus.

Lieldienās iesvētīja Daugaviešu/Saktas deļotāju Valdi Priekūnu.

Lieldienās iesvētīja Jaurā para deļotājus Laimu Briedi, Andi Graudiņu un Viktoru Medeni.

Lieldienās iesvētīja Rotas deļotāju Māru Briedi.

Jaurā para un Sprīdišu bijušās vadītājas Ināras Zemītes meita, Saules jostas ansambļa dalībnieka Ērika Zemīša māsa, Māra Zemīte saderinājusies ar bijušā Jaurā para vadītāja Arvīda Luča dēlu, Rotas deļotāju Robertu Luci. Kāzas svinēs 10. oktobrī.

Senatnes 30 gadu darbības atceres balle notiks sestdien, 5. septembrī, plkst. 19.00, Railway Institute Hall, Turbot St, Brisbane City. Būs priekšnesumi. Visi laipni gaidīti.

18. jūlijā brisbanieši nevarēja piedalīties Rotas 15 gadu jubilejas ballē, jo bija jādeļo Captive Nations sarīkojumā pašu mājās. Sarīkojuma ietvaros notika Miss Captive Nations konkurss, kurā par Miss Captive Nations ievēļēja Senatnes deļotāju Rutu Bērzkalnu.

5. VLJK ietvaros paredzēts panelis "Emigrācijas latviešu jaunatnes prese", kurā piedalīties aicināti dažādu jaunatnes izdevumu pārstāvji – no Darba jaunatnes, Rūgtā apīņa, Pēdējā laika, ELJA informācijas, Vēja zvaniem, Apgāda Ceļinieks, LJAA žurnāla, LJAA Melburnas nodaļas MIJA, ELJA Anglijas nodaļas Jaunietis un Pa dejas ceļa.

Panela vadītājs Māris Bite bija uzstādījis dažādus jautājumus, lai izdevumu pārstāvji jau pirms panela varētu tos pārdomāt un sniegt konkrētākas ziņas par saviem izdevumiem.

Šeit sniedzam atbildes, kā tās attiecās uz Pa dejas ceļu.

1. *Kopš kura laika iznāk, organizācijas saistības, curriculum vitae.*

Iznāk kopš 1971. g. novembra, 6 reizes gadā. Izdod Austrālijas latviešu tautas deju kopas (ALTDK). Kopš 1979. gada jūlija skaitās PBLA tautas un mākslas deju nozares žurnāls, bet līdz šim konkrētu saistību nav. Atskaitot 1975. un 1976. gadus, kad žurnālu izdeva Adelaidē, Jura Skābes vadībā, žurnālu izdod Sidnejā Jura Ruņģa vadībā.

2. *Kādai publikai publikācija tēmēta, cik bieži iznāk, tirāža.* Žurnāls tēmēts tautas deju kopu dalībniekiem; citiem latviešu jauniešiem; tiem, kam interesē etnografija, jaunatnes darbība. Iznāk 6 reizes gadā. Tirāža 550.

3. *Lasītāju īpatnības (t.i., valodas zināšanas līmenis u.t.t.).* Lasītāju bāze ir Austrālijas tautas deju kopu dejotāji. Lasītāju valodas zināšanas līmenis ļoti plašs – no ļoti vāja līdz ļoti labam.

4. *Kāda ir publikācijas tehniskā iekārta: vai izdošana pilnīgi neatkarīga no citām organizācijām jeb vai saņem pabalstus; vai tas ietekmē publikācijas saturu?*

Pabalstus saņemam no ALTDK, LAJAJ Kultūras fonda, PBLA Kultūras fonda, ALA Kultūras fonda un Latviešu tautas deju apvienības (LTDA) Amerikā. LJAA gadā maksā zināmu summu, par ko tā saņem zināmu skaitu žurnālu un tiesības izlietot zināmu skaitu lappaspusī katrā žurnālā. Līdz šim šie pabalsti nav ietekmējuši žurnāla saturu.

5. *Vai publikāciju lasa tikai paredzētā publika, vai arī ārpus tās tēmētajam izplatīšanas lokam?*

Žurnālu lasa arī dejotāju vecāki un draugi. To arī sūtam latviešu avižu un žurnālu redakcijām un Melburnas un Sidnejas latviešu bibliotēkām.

6. *Kādas ir publikācijas pašas (t.i., redakcijas) domas par savu lomu/iespaidu/"image" vispārējā latviešu sabiedrībā?*

Cenšamies sniegt informāciju un vielu pārdomām. Pa daļai arī forums tautas deju un etnografijas jautājumu pārrunāšanai. Dod iespēju dejotājiem lasīt latviski un attīstīt savu latviešu valodu. Šķiet, ka vispārējā latviešu sabiedrība maz zina un maz interesējas par žurnālu.

7. *Vai publikācija apskata tikai lokāli nozīmīgus notikumus, jeb vai tai arī ir tendence sniegt "internacionālu" ieskatu, pārrunājot savās slejās visai emigrācijai nozīmīgus jautājumus, kā piemēram, sakari ar Latviju u.t.t.?*

Apskatam visas lietas un notikumus, kas varētu mūsu lasītājiem interesēt, jeb par ko viņiem būtu jāzin. Sniedzam ziņas no ārzemēm par tik, cik mēs tās varam sadabūt. Ir apskatīti tādi svarīgi vispārēji jautājumi, kā latviešu valodas nepieciešamība, sakari ar Latviju. Arī sniedzam ziņas par dziesmu svētkiem, tautas deju kopām citās pasaules malās, citu zemju jaunatnes apvienībām.

Nodaļā KALENDĀRS ievietojam dažādu notikumu, piemēram, dziesmu svētku, kongresu, datumus vismaz 3 gadus uz priekšu, lai Austrālijas jaunieši var ieplānot to apmeklēšanu savos arzemju celojumos.

8. *Vai publicē savās slejās informāciju par citu zemju/kontinentu latviešu jauniešu darbību? Kur šo informāciju gūst? Vai ir laba sadarbība ar citu žurnālu redakcijām?*

Skat. 7. jautājuma atbildi. Informāciju gūstam no avizem, citiem žurnāliem un dažiem (ļoti mazs skaits) korespondentiem. Visā visumā sadarbība ar citiem žurnāliem ir laba.

9. *Vai publikācijai ir kādas pretenzijas uz ilgtermiņa iznākšanu, jeb vai tā ir ar mieru būt pagaidrakstura publikācija, kas galvenokārt eksistē, lai disipētu tās darbinieku tautisko sirdsapziņu sabiedriskajā laukā? Vai redakcija cenšas sagatavot un apmācīt nākošās redakcijas un darbiniekus (tā, lai garantētu žurnāla kontinuitāti)? Kādi faktori veicina/slāpina šos mēģinājumus?*

Žurnāls jau iznācis 10 gadus un turpinās iznākt. Jauni darbinieki vienmēr mīļi gaidīti un meklēti.

10. *Kļūst aizvien grūtāk, asimilācijas progresēšanas dēļ, piesavināt jaunus lasītājus. Vai žurnāla redakcija uzskata šo par aktuālu problēmu? Vai redakcijā kā tādā eksistē akūtas latviešu rakstu valodas prasības problēmas?*

Jaunus lasītājus gūstam dabīgā veidā, kad jauni dejotāji pievienojās tautas deju kopām. Latviešu rakstu valodas prasības problēmas redakcijā nav.

11. *Valodas izmiršanas problēma. Kādi ir panela dalībnieku ieskati publicēt savu žurnālu duplikātā, vai paralēl-tekstā? Vai šāda akcija palīdzētu ieinteresēt jauniešus, kuriem ir ļoti vāja latviešu valoda, lasīt emigrācijas latviešu jauniešu presi? Ja noraida neieinteresētu jauniešu iespējamo interesi, vai latviešu jauniešu prese nekļūst/nekļūs par kādas intelektuālas/fanātiskas izlases forumu? Vai šāda parādība uzskatāma par problēmu?*

Tā kā žurnāla viens mērķis ir veicināt latviešu valodas lasīšanu, tad nekādā ziņā nedomājam lietot angļu valodu. Publicēšana duplikātā vai paralēl-tekstā nozīmēs, ka jaunieši ar vājām latviešu valodas zināšanām lasīs angļu valodas tekstu, un visa vajadzība pēc latviešu valodas zudīs.

12. *Redakcijas līnija: kas to nosaka? Kam atbild redakcija? Redakcijas ietekmēšana no lasītāju atsauksmes: vai tā ir kritērija iespiestā satura noteikšanai? Vai uzsvars iespiestajā ir redakcijas pašnoteikts, vai atkarīgs no publikas prasībām?*

Redakcijas līniju nosaka redakcija. Redakcija atbildīga ALTDK vadītāju sapulcei. Lasītāju atsauksmes gandrīz vai nav, un neiespaido redakcijas līniju.

13. Vai uzskata par svarīgu, ka jaunatnei ir pašai savs, neatkarīgs forums? Kāpēc, kā alternatīvs, nerakstīt emigrācijas avīzēs, kurām ir daudz lielāki metieni, un tā arī lasītāju skaits? Vai ir bijušas problēmas ar sadarbību ar šīm avīzēm?

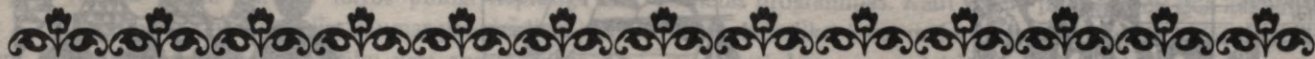
Austrālijas latvieti vieta ierobežota, un nevar jautājumus plaši iztirzāt. Ir arī jautājumi, kas saista tieši tautas deju dalībniekus, un plašākai publikai neinteresētu. Ziņas arī sniedz Austrālijas latvietim par notikumiem. Problēmas sadarbībā ar Austrālijas latvieti ir bijušas minimālas.

14. Centralizācija: vai būtu kāda jēga radīt vispasaules latviešu jaunatnes izdevumu?

Tāds izdevums droši vien noņemtu zināmu skaitu darbinieku un zināmu naudas summu jau eksistējošiem izdevumiem. Būtu labāk, ja vairāk izmainās ziņām un rakstiem, tā veicinot jau nostabilizētu žurnālu izdošanu.

15. Latvijas un emigrācijas latviešu jaunatne. Vai žurnāls savās slejās rāda Latviju kā īstu, esošu, orgānisku vienību, un attēlo tās jaunatnes dzīvi, jeb vai ir ar mieru noturēties emigrantu/izolacionistu līmenī?

Labprāt iespējams ziņas par Latviju un Latvijas jauniešu dzīvi, kad varam ziņas dabūt.

L.J.A.A. 2. KONGRESS

Jānis Dūšelis

LJAA 2. kongresa rīcības komiteja jau sākusi darboties.

Rīcības komitejas sastāvs ir šāds: Jānis Čечиņš (priekšsēdis — 101 Camden St, Fairfield, NSW 2165; tel. (02) 727-8053); Andris Kariks (vicepriekšsēdis); Jānis Dūšelis un Silvija Šmita (sekretāri); Anna Majoriņa (kasiere); Francis Svilans (pārstāvis Brisbanē); Kārlis Ātrems (pārstāvis Kanberā); Juris Beņķis (pārstāvis Melburnā); Gatis Puide (pārstāvis Adelaidē); Andra Kīna (pārstāve Pertā).

Visgarākās pārrunas līdz šim izraisījusi kongresa laika izvēle. Pamatīgi pārrunātas daudzas iespējas: kongresu rīkot Jaunatnes dienu laikā; pirms Jaunatnes dienām; pēc Jaunatnes dienām; Anzac dienas garā nogalē; garā nedēļas nogalē jūnijā; augusta skolas brīvdienās; decembrī; janvārī; Jaunatnes kursu laikā; oktobra garā nedēļas nogalē; Lieldienās. Tomēr, pēc visām pārrunām, reālās iespējas liekas augusta skolas brīvdienas un pirms Jaunatnes dienām. Šķiet, ka rīkos augusta skolas brīvdienās. Ja kāds vēlas izteikt savas domas, lūdzu sazināties ar Jāni Čечиņu vai kādu citu rīcības komitejas locekli.

Kongresa vietas izvēle ir arī izraisījusi pārrunas. Gandrīz vienbalsīgi piekrīt, ka kongress būtu jārīko ārpus lielākām pilsētām.

Ir minēta Braitā, NSW sporta un atpūtas departamenta nometne kādreizējā Peat Island trako namā, un citas, vēl nezināmas, vietas. Tuvākā nākotnē motorizētie komitejas locekļi sāks savu brīvo laiku lietot braukājot no vietas uz vietu, meklējot piemērotu vietu kongresam. Ja kāds zin kādu labu, piemērotu vietu, lūdzu to darīt zināmu rīcības komitejai pēc iespējas drīz.

Kongresa programma jau arī pārrunāta. Ieteikumi līdz šim ir:

- jaunieši latviešu sabiedrībā
- 6. VLJK rīkošana Austrālijā
- Latvija un Latvijas latvieši
- LJAA = LAAJ.

Ir vēl padomā dažādas vakara nodarbības — tautisks vakars, balle, teātris. Aicinām ierosinājumus un ieteikumus, it sevišķi lektoru/referentu/darba grupu vadītāju izvēlei.

Kongresā būs bērnodārzs ar attiecīgu programmu un pilna laika vadītāju. Varēs ar mierīgu prātu ņemt savus bērnus uz kongresu.

Kongresa rīcības komiteja regulāri informēs jauniešus par progresu (vai tā trūkumu) kongresa rīkošanā un ar prieku pieņems ikkatru ierosinājumu, ieteikumu, piedāvājumu.

STATISTISKI DATI PAR BALTIJU

(Izvilkumi no topošā "Rīgas vadopā" latviešu tūristiem)

(Pārņemts no DARBA JAUNATNE nr. 5, 1980. g.)

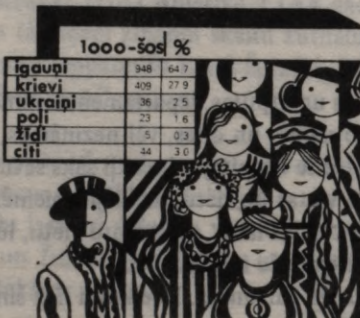
Iedzīvotāju skaits (tūkstošos)

Iedzīvotāju nacionālais sastāvs Latvijā

Iedzīvotāju nacionālais sastāvs Igaunijā

Iedzīvotāju nacionālais sastāvs Lietuvā

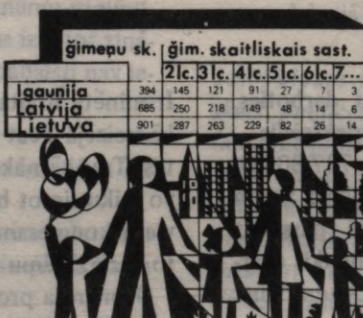
Iedzīvotāju procentuālais sadalījums pilsētās un laukos

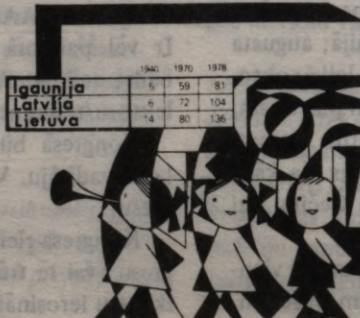
Iedzīvotāju dabīgais pieaugums

Ģimeņu skaits (tūkstošos)

Bērnu skaits bērnu dārzos (tūkstošos)

Baltijas lielākās pilsētas

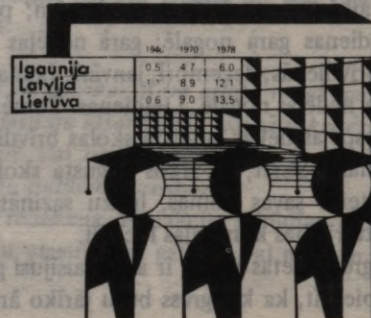
Strādājošo skaits 1.000-os

Augstskolu skaits (1978./79. mācību g.)

Zinātnieku skaits (tūkstošos)

Anatolijs Simanis (Rīgā)

(Pārņemts no BRĪVĪBA nr. 5 (318), 1981. g. maijā)

Uz 2.500 mil. iedzīvotāju (1.344 latviešu) ir 161.000 tūkstoši partijas biedru sakopoti 3977 partijas pirmorganizācijās. Kaut lielākā daļa no viņiem ir tikai pasīva biedru naudas maksātāja, tomēr baidīdamies pazaudēt t.s. "maizes kartiņu" (partijas biedra karte) visi viņi, sliktāk vai labāk, izved dzīvē Kremli pieņemtos lēmumus. Ja klāt vēl pieskaitam apm. 240 tūkstošus komjauniešus, no kuriem zināma daļa apstākļu spiesta, sadarbojas ar varas orgāniem, ja ņemsim vērā, ka aktīva vecuma iedzīvotāju ir apm. 65 - 70%, tad redzam, ka **katrs ceturtais vai piektais ir šādā vai tādā veidā saistīts ar PSKP**. Liela nozīme ir arī partijas nacionālam sastāvam. Ja iedzīvotāju, skaita ziņā, latviešu pašlaik Rīgā jau mazāk kā puse, tad partijas biedru skaitā viņu ir apm. 20% (precīzu ziņu trūkst). Un visam pāri, savā rīcībā, ne ar kādiem likumiem neaprobežoti, stāv visuspēcīgie padomju drošības orgāni Valsts drošības komiteja. Katrā sabiedriskās darbības sektorā, katrā rūpniecā, fabrikas cehā, katrā kolhozā, katrā skolā un institūtā, uz katra kuģa, katrā sporta organizācijā un katrā reliģiskā draudzē ir viens vai vairāki VDK aģenti. Klusi, neuzkrītoši cilvēki viņi slepenībā dara savu melno, nodevīgo darbu, periodiski ziņojot par noskaņojumiem savu darba biedru un draugu vidū. Par viņu izteicieniem un privāto dzīvi. Šādos apstākļos, katra pret režīmu vērsta darbība liktos pilnīgi neprātīga un tomēr . . . Arvien biežāk pa Rīgu kļūst baumas par visādiem notikumiem, kas saistīti ar protesta kustību pret apspiedējiem. Te vienā skolā tika izlīmētas skrejlapas ar pretpadomju lozungiem, citā veselas klases skolnieki pilnā sastāvā neieradās uz politmācību stundu, 40. skolā nezināmi "ļaundari" nogāzuši un sasītuši drumstalās "mīlotā" Ļeņina krūšu tēlu. (Starp citu tā ir krievu skola.) Naktī uz 8. novembri grupa jauniešu norāva, samīdīja kājām un saplēsa sarkano Valsts karogu (vainīgie nokērti, bet notiesāti par "huļīgānismu"!). Arvien biežāk iedzīvotāji atrod savās pasta kastēs uz rakstammašīnām, vai no rokas rakstītas skrejlapas, ar pretpadomju tekstu. Daži parakstītas ar LSD, latviešu socialdemokrāti. Vairojas jauniešu skaits baznīcu apmeklēšanā, tā izsakot savu protestu pret totālo brīvības apspiešanu. Katru gadu Mirušo piemiņas dienā tūkstošiem jauniešu apmeklē Brāļu, Meža, Raiņa un citas kapsētas, noliekot kapos sarkanās un baltas puķes, vai arī sarkanās un baltas svečītes, veidojot Latvijas valsts karogu. Varas orgāni visiem līdzekļiem cīnās pret šo savdabīgo demonstrāciju dalībniekiem. Valsts drošības aģenti nepārtraukti fotografē viņus, nosūtot "materiālus" attiecīgās skolās, institūtos un darba vietās. Daudzos gadījumos, sevišķi skolās un institūtos, tad arī "pieņem mērus", izslēdzot "vainīgos". Bargākus sodus varas orgāni neuzdrošinās pielietot, baidoties no vēl plašākiem protestiem. Studentu, skolu un darba jaunatnes vidū plaši apgrozās visāda veida aizliegtā literatūra, galvenokārt no **Samizdata materiāliem**, kā arī popmūzikas un t.s. menestreļu dziesmas. Viss tas notiek pilnīgā klusībā. Nevienam padomju informācijas orgāns nekādu ziņu par tādām lietām nesniedz. Tikai no periodiski un bieži sasaucamām partijas aktīvā sapulcēm, apspriedēm, ar vienu darba kārtības jautājumu "ideoloģiskais darbs ar jaunatni", var secināt kādas bažas tas viss sagādā varas vīriem. Arī jaunatnes, arvien plašāka, pievēršanās žūpībai un huļīgānī-

mam, neapšaubāmi uzskatāma kā tieksme, kaut vai tādā veidā izteikt savu negatīvo attieksmi pret režīmu. Kā zināms, pats "lielais" Ļeņins definējis žūpību, kā sociālu parādību, kas vērsta pret pastāvošo iekārtu.

Visbargāk varas orgāni vēršas pret mazāko nacionālās apziņas izpausmi, uzskatot to par "buržuāzisko nacionālismu", kas pēc padomju likumiem jau skaitās kriminālnoziegums.

Jānožēlo, ka Rietumu raidstacijas savās latviešu valodā raidītās programmās neieslēdz padomju rakstnieku-opozicionāru darbus, kas spilgti un godīgi atmasko režīma asinainos noziegumus, kas palīdz miljoniem padomju cilvēku un galvenais jaunatnei redzēt režīma īsto seju. Vēl svarīgāk ir tas, ka visa šī literatūra ļoti lielā mērā ceļ cilvēkos gribu cīnīties pret režīmu, palīdz viņiem pareizi politiski orientēties, redzēt pareizā gaismā kā draugus, tā ienaidniekus.

Jāņem vērā, ka varas orgāni pielieto netikai vardarbību. Milzīgs propagandas un aģitācijas aparāts nepārtraukti, dienu un nakti izved dzīvē "brain washing" — smadzeņu skalošanu. Jau sākot ar bērnu siltēm bērni tiek ideoloģiski apstrādāti režīmam vēlamā garā, un tā nepārtraukti līdz skolas un augstskolas beigšanai. Katrā darba kolektīvā vienreiz vai pat divreiz nedēļā izved t.s. politmācības, kuros partijas funkcionāri cenšas cilvēkos iekalt t.s. komunistisko ideoloģiju un apziņu pēc partijas nozīmētās programmas. Kaut visiem tas ir apnicis līdz kaklam, ak vai tam, kas slikti iekal uzdoto jeb neierodas uz mācībām, tāds jau paaugstinājumus un labāku atmaksu nedabūs. Pats par sevi saprotams, ka tas atstāj zināmu iespaidu cilvēku apziņā, mazina viņu spējas vērtēt notikumus un savu dzīvi pareizā gaismā. Arī nacionālā jautājumā režīms neapstājās visnegēlīgāko metožu pielietošanā. Kaut oficiāli padomju propaganda nepārtraukti sludina padomju tautu "nesatricināmu, nelokāmu u.t.t." draudzību, īstenībā režīma kalpi visādi veicina naidu starp tautām, pielietojot vecu veco formulu "skaldi un valdi". Krievu tautības iedzīvotājos plaši izplatīta pārliecība, ka latvieši tiecoties pēc nacionālas neatkarības un tāpēc uzskatāmi kā potenciāli krievu tautas ienaidnieki un katra sadarbība ar viņiem, vērsta pret režīmu, kaitētu krievu tautai. No otras puses, latviešiem pastāvīgi iedvēš domu, ka katra tieksme pēc neatkarības ir bezcerīga un tālāka eksistēšana ir iespējama tikai PSRS sastāvā. Nav jābrīnās, ka latviešu tautības iedzīvotāju daļā plaši izplatīta pārliecība — pie visām latviešu tautas likstām ir vainīgi krievi. Vārds "**krievs**" ir **kļuvis par simbolu visam ļaunam** — okupācija un brīvības apspiešana, zems dzīves līmenis un pastāvīgs dažādu preču trūkums, žūpība un augoša noziedzība, viss tas tiek saistīts tautas apziņā ar krieviem. Šādi noskaņojumi, bez šaubām, nāk par labu valdošajai Kremļa kliķei, jo mazina abu tautu iespējas sadarboties cīņā pret režīmu, kas ir vienādi naidīgs visām viņa jūgā nokļuvušām tautām.

Neskatoties uz visu, vēstures rats griežas tālāk un krampjaini padomju režīma centieni to apturēt ir veltīgi. Arvien lielāku piekrišanu inteliģences un jaunatnes vidū atrod doma par kopēju cīņu pret padomju režīmu, kas tik daudz posta nesis kā apspiestām tautām, tā arī pašai krievu tautai.

Laiks strādā brīvības un progresa labā. To norāda Polijas notikumi.

Mirdza Strausa

Jā, kā ir ar to vainadziņu tautas tēru valkājot? Cik skaists un pilnīgs izskatās tautas tērps ar pareizi liktu un valkātu vainagu, tik sakropļots un nepilnīgs bez tā!

Tās meitas, kas neliek vainagus vai arī, kas tik bieži redzams, uztupina tos kaut kur pakausī, aizslēpjot aiz matu kruzuljiem, ka tas nabadziņš tik tikko saredzams, sabojājā nevien visu sava tērpa kopskatu, bet arī parāda necieņu pret pašu tautas tēru un tā valkāšanas tradīcijām. Mēs ar savu tautas tēru rādam citu laikmetu, bet ne patreizējo, tāpēc no tā nevar atdalīt galvas rotu un matu sakārtojumu, ņemot to no cita – mūsdienu laikmeta. Kāda ir toreizējā skaistuma izpratne matu sakārtjumā, tā mums jāievēro un jārespektē tāpat kā pārējās tautas tērpa daļas. Ir tak nenoliedzami, ka matu sakārtojums ietekmē visa cilvēka un arī tērpa kopskatu! Kā, piemēram, izskatītos franču "rokoko" laikmeta tērps bez greznajām parūkām? Tas nebūtu pilnīgs! Tāpat arī mūsu tautas tērpam galvas rota ir neatņemama sastāvdaļa! Ja priekšnesumā rādam kādu tautas deju vai dziedam tautas dziesmu, mēs to darām visu, tas pats par sevi saprotams, bet ar tautas tēru daudziem liekas, ka to var šķobīt un grozīt pēc patikas, atmetot pat tā visnepieciešamākās daļas. Staigāt bez vainaga tā laika tradīcijās bija tāds pat negods, kas tagadējā laikā būtu pie mūsu ikdienas tērpa atkailināt kādu no tām ķermeņa daļām, ko sabiedrībā parasti nemēdz rādīt. Kāda daina pat min "kazu spiru vainadziņu" labāku, nekā kailu galvu!

Vainaga valkāšana sniedzas ļoti tālā pagātnē. Tas parādās jau vidējā dzelzs laikmetā (400 - 800 g. pr. Kr.). Tā tad varētu teikt, ka vainaga valkāšana ir vairāk nekā 2000 gadu veca tradīcija! Izrakumos atrastie ir dažādie bronzas un zīļu vainagi. Dainas stāsta, ka tie bijuši kalti metallā: zaļā varā, rūdā varā, spīdošā skārdā, pat sudrabā un zeltā. Tie bijuši gan zīļu, gan vizuļu, gan zīda, gan samta un, protams, arī dažādažādie puķu un lapu. Tie gatavoti gan plati, gan šauri, gan augsti, gan žuburoti, gan cekuloti, gan pušķoti un daudzreiz vainagu rakstus un vizuļus nav bijis iespējams saskaitīt, jo

Cik priedei zaru, skuju,

Tik vizuļu vainagā. (6119).

Vainagu veids un daudzums nav mazinājies arī šodien. To dažādība, piemērojot katra novada īpatnībām, ir ļoti liela. Katra valkātāja tur atradis savai gumei piemērotu.

Kā vainags valkājams? To vislabāk pasaka daina:

Ne uz pieres, ne pakauša,

Pašā galvas vidiņā. (6148).

Tas nozīmē, ka vainags likts galvā ne zemāk, ne augstāk par matu sākuma vietu. Tā valkājot, tas tik viegli nekrīt nost ne staigājot, ne dejojot. Tikai tad, ja to uzliek kaut kur tālu pakausī, kā kādas citas tautas vīriešu pātaru micīti, tas jāsprauž ar adātām un dažādi jānostiprina, bet ar visu to vēl bieži krīt zemē.

Vainagu valkāt ir arī jāievēro un jāiemācās. Dainās bieži atrodam apzīmējumu "nest" vainagu, kā piemēram:

Stalta tēva meita biju,

Stalti nesu vainadziņu. (6148).

To varētu salīdzināt ar citu tautu sievietes māku, kas nes ūdens traukus uz galvas bez roku pieturēšanas. Ja nu viņam tas ir iespējams, vai tad mūsu meitām ar saviem vainagiem grūtāk tikt galā? Lai apgūtu šo māku, nemaz nebūtu par ļaunu, ja arī mājās vai

tautas deju mēģinājumos tos šād tad pavalkātu, lai goda reizēs varētu justies drošāk.

Kā sakārtojami mati? Arī te atbilde dainās:

Gludu gludu galvu glaužu (5517)
vai arī

Saglaudu galviņu kā cielaviņa (5532).

Negliudi mati tiek dēvēti par "krēpaiņiem" un "pinkaiņiem", kas nozīmē nekārtību, nevižību un pielīdzināti apģērba netīrībai. Kur vien un kā tas iespējams, mati sapinami, lai varētu teikt:

Es sapinu garu pīni

Deviņiem žuburiem (38700)

bet ja tas nav iespējams īso matu dēļ, tad vismaz

Gludu galvu i saglauzu,

Cieti spiežu vainadziņu (5515).

Vainags nav tikai tautas tērpa greznums, bet tam ir arī skaista un dziļa morāliska izpratne – tas ir jaunavas gods un lepnums, viņas jaunavības simbols, kas godam valkājams un sargājams

Kā uguns dzirkstelīte (6098).

Vainagu "zaudēt" nozīmē krist negodā, vainagu "noņemt" – apprecēties un pāriet sievas kārtā. Ārlaulības bērns sauca par "vainaga bērniem". Meitu vēlēšanās bija

Godam dzimu, godam augu,

Godam gribu nodzīvot;

Ar godiņu noņemiet,

Tautas, manu vainadziņu. (24391).

Un tās nebija tikai meitu domas, bet arī puīšu:

Iededzinu to svecīti,

Kas deg gaiši vakarā,

Noraudzīju to meitiņu,

Kas nes daiļi vainadziņu. (11106).

Tāpēc arī

Man māmiņa piesacīja

Bez vainaga nestaigāt:

Ja nevaids' citu ziedu,

Savij bērza žagarīnus! (5987).

SIEVAS GALVAS SEGA

Skaista meita vainagā,

Vēl skaistāka aubītē. (24807).

Kas meitām vainags, tas sievietēm sievu galvas rota. Ja ar meitām cīņa jāved par galvas rotu nelikšanu vai to tupināšanu pakausī, tas pats sakāms arī par sievietēm, kur klāt vēl nāk arī trešā nelaime – meitu galvas rotu valkāšana. Visi trīs tie vienlīdz ļauni. Kaut arī pēdējais – sievietēm meitu galvas rotu valkāšana – zināms tikai pašai valkātājai un ļaudīm, kas viņu pazīst, tas pārķāpumu nemazina. Ja neievērosim šo īpato un skaisto tradīciju, tad lieki runāt vispār par mūsu tautas tradīcijām un to saglabāšanu. Kad meita apprecās, viņai vainagu "noņem". Šī "noņemšana" parasti ir saistīta ar daudz un dažādām izdarībām, vai katrā novadā tās citādas, bet visur kopēja atziņa

Man noņēma vainadziņu

Ne mūžam neuzlika (24546)

ir un paliek visur. Vienīgais izņēmums ir, ka

Jāņu nakti nepazīnu
Kura sieva, kura meita;
I sievām, i meitām
Galvā ziedu vainadziņi,

bet tas neattiecas ne uz vienu citu reizi vai gadījumu, arī ne dēlu mātēm, kā daži grib iegalvot, jo nekur nav atrodams tam apstiprinājums.

Par sievas galvas rotas nevalkāšanu bieži dzirdama aizbildināšanās, ka tā ir smaga, karsē, vai arī vienkārši — nepatīk un nav tik izskatīga! Tur atbilde gan pavisam vienkārša, ka par to domāt vajadzēja jau vēl meitās esot un to tērpu gatavojot, jo arī agrāk meitas

Vēl staigāja vainagā,
Jau micīti izrakstīja. (39186).

Pie tam vēl arī vai ikkatrā novadā sievas galvas rotām ir vairākas izvēles un varianti.

Sievas galvas rotu vecākais un viens no ipatnējākiem veidiem ir galvas auts. Vēl tas uzglabājies vairākos novados. Rucavā tas ir nāmats, Alsungā to sauc par "lupatu" vai arī "linkaini", citos novados par "sienamo drānu" vai visbiežāk tāpat par galvas "autu". Mices un aubes, kas sāk ieviesties ap 17. g.s. beigām, diemžēl dažos novados izspiež galvas autus pilnīgi, sevišķi runājot par Zemgales rietumu daļu, dažiem Kurzemes un Vidzemes novadiem. Tā kā miču un aubju valkāšana ir viens no jaunākiem

un dažos gadījumos (piemēram, Zemgalē) arī svešāks un nesaderīgs ienesums, tāpēc pirms to gatavošanas ieteicams papētīt tā novada sievas rotu citas iespējas. Nevar gan to darīt "no zila gaisa", kā tas šur tur redzams ar skaisto Zemgales līgavas autu. Kaut arī tas nes "auta" vārdu, tas ir valkāts vienreizējam gadījumam, bet ne lai ar to plivinātos tirgū un baznīcā. Tāpat Zemgales sievu tērpam pēdējos gados ir parādījies absurds zīda lakatiņa kombinējums ar klāt piešūtām celos austām bārstīm, kas ir pilnīgi nemākulīgs un nepareizs salikums.

Aubes un mices ir atšķirīgas no sievu cepurēm. Cepuru veids daudz senāks, kā piemēram Bārtā, Vidzemes vidienē un Piebalgā un tās ar savu formu līdzinās vainagam, tikai ar slēgtu virspusi. Uz šo sakarību norāda arī daina

Māsai skaista cepurīte,
Nav vairs cauru dibentiņu,
Kā vakar atvedāt.

Šī veida cepurēm nav līdzīgu vācu miču vidū, un no tā var spriest, ka tās atvasinātas no vainagiem.

Dažos novados sastopami arī vairāku galvas segumu apvienojumi vai arī sieti vairāki lakati, bet nekur sievas, tāpat kā meitas, neiet kailu galvu. Tā labs salīdzinājums dainā

Sieva mana bez micītes,
Kanna mana bez vāciņa. (27223).

LASĪTĀJU VĒSTULES

PDC redakcijai!

PDC 58. numurā Ūsiņš jautā — kur palikusi Lienīte? Viņa kopš Pertas Kultūras dienām palikusi par īstu "jet-setter". Tomēr viņa neaizmirst savus draugus un no katras vietas atsūta kartiņu ar jaunākiem notikumiem. Viņa pavadīja ļoti jaukas Kultūras dienas Pertā un pēc tam kultūras naktis starp saviem draugiem, Rietuma Austrālijas jūrmaalās. Nākošās ziņas nāk no Kanberas, kur Lienīte bija klāt viesībās, kurās bija visi oriģinālie Spriguliša dibinātāji ar saviem bērniem. Pēc tam viņa raksta no Lonses-tonas, Tasmānijā, kur viņa apskatījusi zāli tautas deju sarīkojumam 1984. gada Kultūras dienās. Tad liekas, ka viņa bijusi atpakaļ Sidnejā, jo no turienes ir pagara vēstule, drusku tāda neparasta. Viņa raksta, ka Rota esot atlaidusi pianisti, jo esot konstatējusi, ka visas 88 tautas dejas varot dejot pie vienas mūzikas, un ka Rotas vadītājs lietojot autobusu savas ģimenes vajadzībām, kamēr dejotāji ejot kājām uz sarīkojumu Volongongā.

Jautram pārim esot tik daudz dejojāju, ka mēģinājumi būšot jānotur 2 reizes nedēļā. Kā es teicu — ļoti neparasta vēstule!

Tad Brisbanes Senatne esot lūgusi Lienīti dabūt dažus dejojātājus Kultūras dienām. Lienīte, kā parasts, to visu nokārtojusi un aizsūtījusi viņiem Mārtiņu Matisonu un Franci Svilanu no Adelaides un Ēriku Zemīti no Melburnas. Arī aizsūtīts Arnis Bergmansons no Melburnas, bet tā kā viņam esot problēmas ar angļu valodu, tad viņš mēģinājumus neapmeklē.

Ceļā uz Adelaidi Lienīte apmeklējusi Sprīdišu mēģinājumu, lai redzētu, kādi priekšdarbi veikti viņu 10 gadu jubilejas sarīkojumam 2. maijā. (Man stāstīja, ka Sprīdiši bija dibināti februārī!)

Būtu bijis interesanti dzirdēt ko dara pārējās Melburnas deju kopas. Es viņai rakstīšu uz Adelaidi un tad paprasišu to, ko Ūsiņš grib zināt — kas ir Zenta?

Sveiciens visiem lasītājiem!

Ieviņa

Mīlais PDC!

Daugaviešu/Saktas dejojāja Monika Birzeniece (PDC 58, 25. lpp) ar savu tagadējo vīru gan iepazinās Pertas Kultūras dienās, bet viņus salaulāja 2. maijā Melburnā. Tagad abi "pazuduši".

Vai korespondentam tik slikts rokraksts, jeb redaktoram vajaga brilles?

— Ū —

Mīlais — Ū —!

Jā!

Red.

Vienu dienu es ar šausmām konstatēju, ka es vel neesmu atstājis nekā paliekoša ne literatūrā, ne citā kādā mākslā. Kā saka: ziema pie durvīm, bet klēts tukša. Vienīgais trimdas orgāns, kas vispār ņem manus rakstus prefim, ir PDC, bet arī tas, autoru skaitam pieaugot, ir palicis vienaldzīgs un blase. Bez tam tur nekādu kapitāldarbu nav iespējams iespiest, jo telpa vajadzīga Tudalīn, tagadin, Klimpinpolka aprakstiem un t.d. bildēm.

Pagājušo svētdienu es sēdēju baznīcā (ne jau izmisumā, bet sievas dzīts) un klausījos Sv. Pāvila vēstulē korintiešiem. Es iznācu ārā apskaidrots. Es biju atradis atslēgu uz paliekamību. Mani trobeli bija galā. Ja nekas cits nav ko publicēt, var publicēt personīgas vēstules!

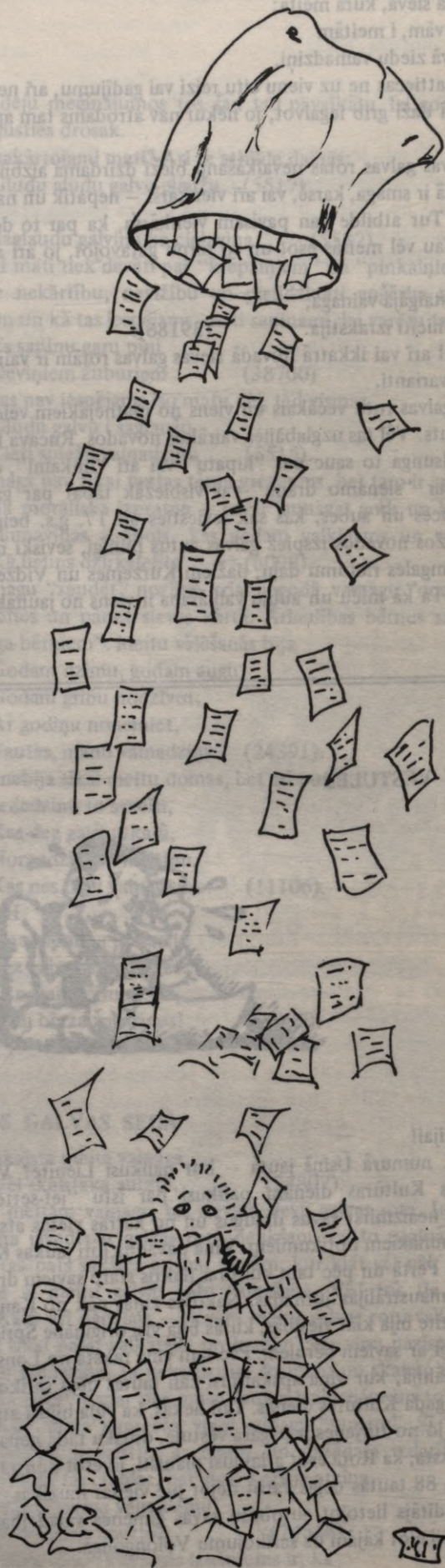
Vēstulu rakstītājus var iedalīt 6 grupās:

- 1) cilvēki, kas raksta tikai tāpēc, ka viņiem patīk rakstīt – lappusēm un lappusēm pilnīgi par neko. Viņiem ir vien-alga, vai kāds atbild vai ne, pat vēl vairāk: vai kāds viņus lasa vai ne. Šī grupa ir ārkārtīgi egocentriska, jo raksta tikai par to, kas tai interesē. Par vēstules saņēmēja interesēm viņi nedod ne velna.
- 2) cilvēki, ko dzen rakstīt spēcīgas un grūti valdāmas emocijas kā nūļestība, dusmas, naidis vai tīra kašoties kāre. Vēstulei ir parasti pievienoti izkaltēti ziedi, rupji zīmējumi vai avižu izgriezumi, atšķirība no kategorijas.
- 3) oficiālu paziņojumu, apsveikumu, pateicību rakstītāji
- 4) cilvēki, kam vajadzīga informācija. Šī grupa sagaida, ka uz tās vēstulēm atbildēs. Šāda naiva pieeja ir ļoti tipiska šīs grupas locekļiem.
- 5) šī grupa nodarbojas ar informācijas apmaiņu. Tajā ietilpst radi, draugi u.c..
- 6) cilvēki, no kuriem vajadzīga informācija, bet kas nedomā atbildēt uz jūsu vēstulēm. Kā spoža pusnakts saule šai grupā izceļas mans draugs Imants no Zviedrijas, no kura pēc 3 gadu intensīvas sarakstes es vel neesmu saņēmis nevienu vēstuli. Viņa vēstulei manās acīs būtu tik pat liela vēsturiska vērtība kā Nāves jūras papirusiem (Dead Sea Scrolls).

Nav svarīgi sacīt, pie kuras grupas es piederu, jo esmu nolēmis mainīt savu vēstulu rakstīšanas stilu un saturu. Turpmāk tās būs piebārstītas ar liriskām dzīves gudrībām, asiem novērojumiem, kas dos lietpratējiem iespēju ieskatīties manā jūtu un gara pasaulē. Pagājuši ir tie laiki, kad man jau pēc apsveikuma sāka aptrūkt ko rakstīt. Pagājuši tie laiki, kad manas vēstules atgādināja telegramu. To apliecina manai tantei uzrakstīta 3 lpp gara vēstule. Saņēmu atbildi arī. Pateikusies par vēstuli, viņa turpināja: “. . . no Tava muldējuma es nesapratu ne vārda. Būtu vismaz aprakstījis, vai bērni veseli.”

Pirmajā momentā es pārreagēju un aizsviedu tantes vēstuli prom. Tā man nevajadzēja darīt. Es to nožēloju. Vēstulē bija minēts, kur tante glabā savu testamentu. Tas nu tā.

Ideju par savas sarakstes publicēšanu grāmatā ar ievērojamiem māksliniekiem, politiķiem un sabiedriskiem darbiniekiem es vēl neesmu atmetis, tāpēc visi jūs, kas uzskatat sevi par ievērojamiem, lūdzu atgrieziet manas vēstules un savu vēstulu norakstus (es jūsu vēstules neglabāju) man.

CENTRĀLĀ VALDE

Gunārs Nāgels (priekšsēdis)
Juris Beņķis (vicepriekšsēdis)
Selga Beņķe (sekretāre)
Ilze Ziedare (sekretāre)
Andris Klauss (kasieris)
Anita Klausa (biedrzine)

Valdes adrese – 19 McIvor St, Cheltenham, Vic 3192
(tel. (03) 93-3050)

REVĪZIJAS KOMISIJA

Edgars Krūmiņš (priekšsēdis)
Francis Svilans (loceklis)
Pēteris Kļaviņš (loceklis)

NOZARU VADĪTĀJI

Pēteris Nāgels (filmu nozares vadītājs)
Andris Kariks (pārstāvis PDC redakcijā)
Gunārs Nāgels (pārstāvis VLJK rīcības komitejā)
Uldis Ozoliņš (pārstāvis VLJF padomē)
Anita Klausa (archivāre)
Brigita Strode (LJAA žurnāla redaktrise)
Jānis Dūšelis (LJAA rokas grāmatas redaktors)

ADELAIDES NODAĻAS VALDE

Dāvids Dārziņš (priekšsēdis)
Ināra Kalniņa
Debra Kapele
Irēne Krūmiņa
Ingrīda Lūse
Ilze Radziņa
Maruta Šmita

Andis Bērziņš (revīzijas komisijas loceklis)
Valdis Jaudzems (revīzijas komisijas loceklis)
Gatis Puide (revīzijas komisijas loceklis)

Valdes adrese – 27 Aroha Tce, Black Forest, SA 5035
(tel. (08) 297-4242)

MELBURNAS NODAĻAS VALDE

Andris Baumanis (priekšsēdis)
Māra Baumane (vicepriekšsēde)
Edvīns Kļaviņš (kasieris)
Mārtiņš Pūpēdis (biedrzinis)
Inta Celma (sekretāre)
Anda Petrapša (sekretāre)

Valdes adrese – 115A Henty St, Reservoir, Vic 3073
(tel. (03) 478-1459)

PERTAS NODAĻAS VALDE

Indulis Bernšteins (priekšsēdis)
Brigita Pluce (sekretāre)
Andrejs Lanskis (kasieris)

Valdes adrese – 16 Mooleyeen Rd, Mt Pleasant, WA 6153

SIDNEJAS NODAĻAS VALDE

Viktors Medenis (priekšsēdis)
Ivars Kalns (vicepriekšsēdis)
Rudīte Siļķēna (sekretāre)
Māra Briede (kasiere)
Ingrīda Rakūna (biedrzine)

Valdes adrese – 32 Patterson St, Concord, NSW 2137

LJAA 2. KONGRESA RĪCĪBAS KOMITEJA

Jānis Čečiņš (priekšsēdis)
Andris Kariks (vicepriekšsēdis)
Jānis Dūšelis (sekretārs)
Silvija Šmita (sekretāre)
Anna Majoriņa (kasiere)
Gatis Puide (pārstāvis Adelaidē)
Francis Svilans (pārstāvis Brisbanē)
Juris Beņķis (pārstāvis Melburnā)
Andra Kīna (pārstāve Pertā)
Kārlis Ātrens (pārstāvis Kanberā)

Rīcības komitejas adrese – 101 Camden St, Fairfield, NSW
2165 (tel. (02) 727-8053)

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU 20. JAUNATNES DIENU
RĪCĪBAS KOMITEJA

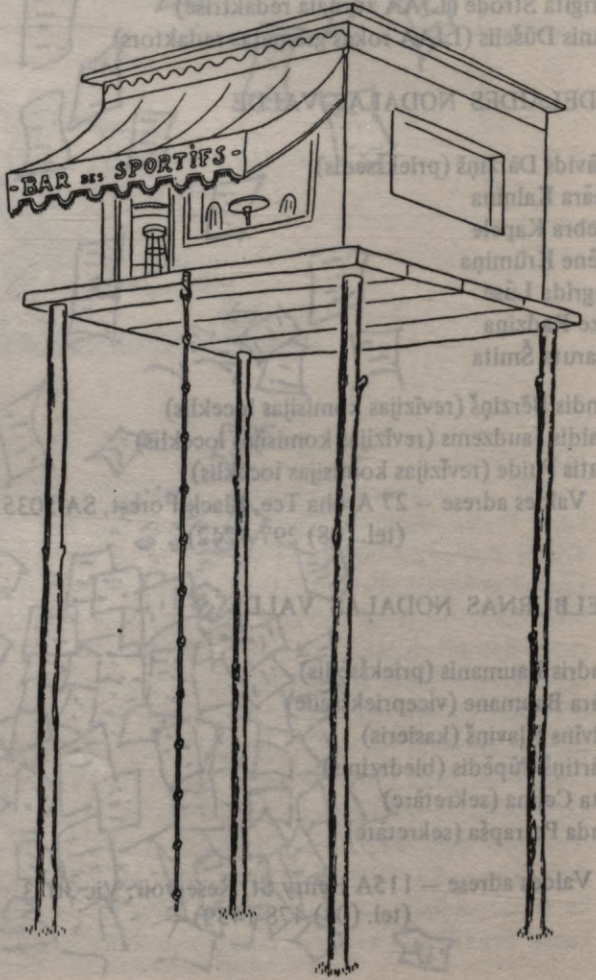
Edgars Štubis (priekšsēdis)
Māra Briede
Ingrīda Rakūna
Andra Rone
Iveta Rone
Rudīte Siļķēna
Pēteris Švāns

Rīcības komitejas adrese – 11 Breasley Ave, Yagoona, NSW
2199 (tel. (02) 705-6025)

Dubouillon

KALENDĀRS

1981. gadā

8. augustā
no 11. - 17. augustam
15. un 16. augustā
no 16. - 23. augustam
5. septembrī
no 2. - 4. oktobrim
10., 11. un 17. oktobri
no 26. - 31. decembrim
no 27. - 1982. g. 3. janvārim

Daugaviešu/Saktas balle, Melburnā.
5. Vispasaules latviešu jaunatnes kongress, Straumēnos, Anglijā.
Pārbaudes "Shell Folkloric" festivālam, Adelaidē.
3x3 nometne, Garezerā, ASV.
Senatnes 30 gadu dibināšanas jubilejas balle, Brisbanē.
Austrālijas internacionālais daudz kultūru festivāls un 1. folkloras deju sacensības, Kanberā.
"Shell Folkloric" izrādes, Pertā.
Austrālijas latviešu 31. kultūras dienas, Brisbanē.
Austrālijas latviešu skautu un gaidu jendu 16. lielā nometne KURZEMES CIETOKSNIS, Adelaidē.

1982. gadā

no 2. - 10. janvārim
janvārī
21. martā
5. un 13. martā
maijā
maijā un jūnijā
5., 6., 12., 13. un 14. jūnijā

jūnijā
no 1. - 5. jūlijam
no 25. - 31. jūlijam
no 21. - 29. augustam
no 8. - 11. oktobrim
no 26. - 31. decembrim

Austrālijas latviešu 14. jaunatnes kursi, Brisbanē.
Vasaras vidusskola, Adelaidē.
"Shell Folkloric" izrādes, Melburnā.
"Shell Folkloric" izrādes, Adelaidē.
Austrālijas latviešu 20. jaunatnes dienas, Sidnejā.
Saules jostas ansambļa turneja Amerikā.
"Shell Folkloric" festivāls, Sidnejā.
LJAA 2. kongress.
Austrālijas latviešu 22. teātru festivāls, Melburnā.
ASV rietumkrasta 9. dziesmu svētki, Portlandē.
Eiropas latviešu 5. dziesmu svētki, Lidsā, Anglijā.
Latviešu gaidu un skautu 4. lielā nometne KĀVU GAISMĀ, Mičigenā, ASV.
4. latviešu jauniešu dziesmu svētki, Klīvlāndē.
Austrālijas latviešu 32. kultūras dienas, Kanberā.

1983. gadā

janvārī
janvārī
jūnijā
no 2. - 4. jūlijam
no 26. - 31. decembrim

Austrālijas latviešu 15. jaunatnes kursi, Kanberā.
Vasaras vidusskola, Adelaidē.
Austrālijas latviešu 23. teātru festivāls, Pertā.
ASV latviešu 7. vispārējie dziesmu svētki, Milvokos.
Austrālijas latviešu 33. kultūras dienas, Melburnā.

1984. gadā

janvārī
janvārī
jūnijā vai jūlijā
no 26. - 31. decembrim

Austrālijas latviešu 16. jaunatnes kursi, Melburnā.
Vasaras vidusskola, Adelaidē.
Pasaules brīvo latviešu 2. dziesmu dienas, Gotlandē vai Minsterē.
6. Vispasaules latviešu jaunatnes kongress, Austrālijā.
Austrālijas latviešu 34. kultūras dienas, Lonsestonā.

3,

